

МАРТ -, 2021 Г.

**ПРОЕКТ НА ПРОГРАМА ЗА
ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА
2021-2028 Г.**

Приета с Решение №..... от г. на общински съвет Рила

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.**

I. СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ И ТАБЛИЦИТЕ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

II. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на община Рила.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот на населението. Настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемен и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

1. Обхват на програмата

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Рила за периода 2021 – 2028 г. е изложение на основните цели и задачи на Общината в областта на опазване на околната среда. ПООС е ключов инструмент за подобряване състоянието на околната среда, чрез който целенасочено са планирани и подробно разписани конкретните дейности, които Общината ще предприеме за посочения времеви диапазон.

Следвайки водещите принципи в политиките за устойчиво развитие, ПООС поставя рамки за дейностите в областта на опазване на околната среда като отчита влиянието и на икономическите и социалните фактори. ПООС се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на устойчиво развитие и чрез това – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения и постигане на просперитет.

При разработването на ПООС са взети под внимание основните стратегически документи на Европейския съюз (ЕС) и Организацията на обединените нации (ООН), имащи отношение към устойчивата околна среда, най-новите политики на Европейската комисия (ЕК) в областта на околната среда и устойчивото развитие, както и рамковите директиви и национални и регионални стратегически документи в областта на управление на отпадъците. ПООС е съобразена с европейското и националното законодателство в областта на опазване на околната среда, Националните доклади на Изпълнителна агенция за околната среда (ИАОС), регионалните доклад за състоянието на околната среда на Регионална инспекция по околната среда и водите - Благоевград (РИОСВ-Варна) и др.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

ПООС на община Рила е изготвена на основание и в съответствие с изискванията на чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ. бр.91 от

25 септември 2002 г., (ЗООС). Изготвянето ѝ е възложено от Община Рила на фирма „Уейст Консулт“ ЕООД.

В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

2. Правно основание за разработване на програмата

Програмата за опазване на околната среда на община Рила е изготвена в съответствие с чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда и Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

При разработване на ПООС, органите на местното самоуправление се ръководят и от указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда.

3. Принципи на програмата

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

1. Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

2. Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

3. Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

4. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище) да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

5. Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

6. Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

7. Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на “чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат “най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и “добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

8. Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

9. Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

10. Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

11. Достъп до информация за околната среда

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

12. Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

4. Цели на програмата

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Рила, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Методология

- В съответствие с утвърдените стандарти при създаване на стратегически документи е избран основният методологически апарат за изготвяне на ПООС - стратегическо планиране. Този избор определи и основните технологични етапи, които са осъществени, а именно:
 1. Анализ на средата.
 2. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT).
 3. Формулиране на Визия.
 4. Целеполагане.
 5. Изготвяне на план за действие и организация за изпълнение на програмата.
 6. Изготвяне на система за мониторинг и контрол.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира и изпълнението ѝ. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентирани икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Териториално-административни характеристики

Община Рила е разположена в Западна България, в административните граници на област Кюстендил. Тя е седма по големина (от общо 9 общини) според брой на населението и трета по големина (според площта на територията) в рамките на областта. Граничи с общините Кочериново, Бобошево, Дупница (област Кюстендил); Самоков (Софийска област) и Благоевград, Разлог, Белица (област Благоевград). Общината включва общо 5 населени места – гр. Рила, с. Смочево, с. Пастра, с. Падала, ман. Рилски манастир. Според съществуващия брой на населението всички села се отнасят към много малките (под 250 жители).

Фиг.:1. Местоположение.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.**

На нейна територията се намира един от най-емблематичните за националната история обект - Рилски манастир, който фигурира в многообразни, ключови за развитието на туризма, класации и списъци, измежду които списъка на световното наследство на ЮНЕСКО и този на 100-те национални туристически обекта.

В транспортно-комуникационно отношение общинският център – гр. Рила отстои на:

- 100 км. от гр. София;
- 65 км. от областния център, гр. Кюстендил
- 20 км. от областния център на Благоевградска област, гр. Благоевград
- 10 км. от първокласния европейски път Е79, свързващ градовете Кошице в

Югоизточната част на Словакия и Солун в Гърция.

Разстоянията между общинския център и населените места в общината по шосе са както следва:

- Рила – Смочево – 9 км;
- Рила – Пастра – 8 км;
- Рила – Падала – 10 км;
- Рила – Рилски манастир – 22 км.

Спрямо предопределените от физико-географска гледна точка териториални икономически специализации, за всяко населено място в общината може да се

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

обособииндивидуална характеристика, която в известна степен формира концептуалната и функционална база при определянето на устройствени зони на територията на общината.

Така например в землището на с. Смочево (550 м. н.в.) е концентрирана по-голямата част от селскостопанския фонд на общината, което предопределя концентрация от земеделски дейности.

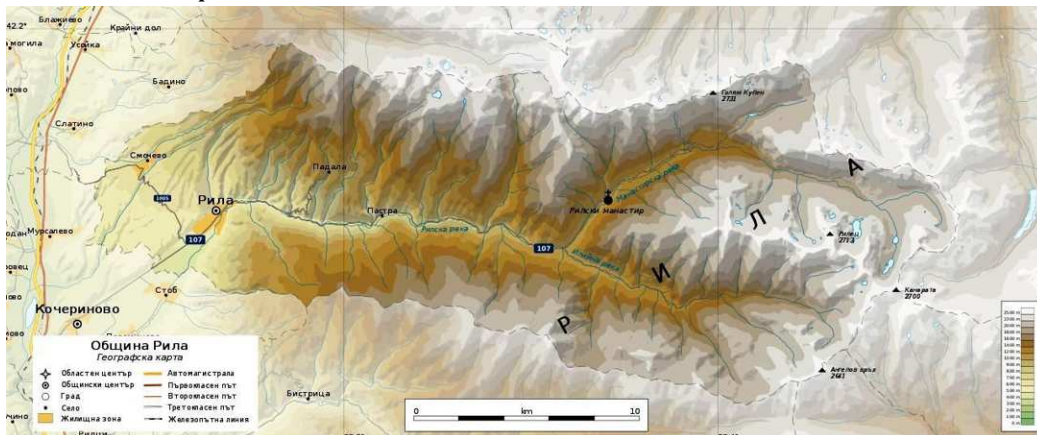
Горският фонд се разпростира на територията на с. Пастра (803 м. н.в.), с. Падала (910 м. н.в.) и н.м. „Рилски манастир“ (1,147 м. н.в.), обособявайки ги като курортни центрове, най-вече Рилски манастир. Той е и основният обект, около който гравитира икономиката на Община Рила.

Землището на гр. Рила (520 м. н.в.) обхваща разнообразен фонд от земи, а като се добави и функцията му на общински център, градът се обособява като територия със смесени функции, за разлика от другите селища, в които са концентрирани секторно ориентирани икономически дейности (Смочево – земеделие, Пастра, Падала и Р. Манастир – туризъм).

2. Природо-географски характеристики 2.1. Релеф

Релефът на община Рила е с подчертан планински характер. Високопланинският пояс обхваща 52% /190 кв. км./ от нейната територия. Среднопланинският пояс заема 27% /98 кв. км./ и Планинският пояс е 15.5% /56 кв. км./ от общата територия на общината. Само 5.5% /20 кв. км./ от територията на общината са под 500 м надморска височина. В границите на общината са разположени 8 планински върха с височина над 2000м, най-високият от които е вр. Рилец - 2731 м.н.в.

Фиг.: 2. Релеф.

Средната надморска височина на населените места в общината е:

гр. Рила - 520 м

с. Смочево - 550 м

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

с. Пастра - 803 м

с. Падала - 910 м

н.м. Рилски манастир - 1 147 м

Върхове с надморска височина над 2000 м са:

в. Рилец – 2 731 м

в. Йосифица – 2 697 м

в. Канарата – 2 691 м

в. Злия зъб – 2 678 м

в. Калин – 2 667 м

в. Елени връх – 2 654 м

в. Царев връх – 2 378 м

в. Баучер – 2 152 м

Главна долина на територията на община Рила е долината на р. Рилска, която служи за граница между Северозападна, Средна и Югозападна Рила. Долината на р. Рилска е ориентирана в посока югозапад-североизток и е отворена на запад към Струмска долина. Релефът е благоприятен за развитието на алтернативния туризъм - еко-туризъм, селски туризъм, културно-познавателен туризъм, планински и хоби туризъм.

2.2. Климат

Климатът на общината е преходно континентален климат с планинско влияние. Основен фактор на формиране на климата е надморската височина, която в най-ниските части на подножието е около 500 м, а в най-високите - 2716 м.

Общината попада в област с преходно континентален климат с планинско влияние. Основен фактор на формиране на климата е надморската височина, която в най-ниските части на подножието е около 500 м, а в най-високите - 2716 м, при връх “Черна поляна”. Отличава се с мека зима, хладна пролет и топло лято. Средната годишна температура е от +11 до +13°C. Средната януарска температура е +1°C, средната юлска е 24–26°C, а максималните летни температури достигат до 40 °C в най-ниските части. Температурата пада незначително под нула градуса, само през месеците януари и февруари, което е резултат от Средиземноморското влияние.

Средногодишните валежи са около 600 мм. Зимните валежи са почти равни на пролетните и летните. Валежите достигат своя връх през месеците ноември и декември.

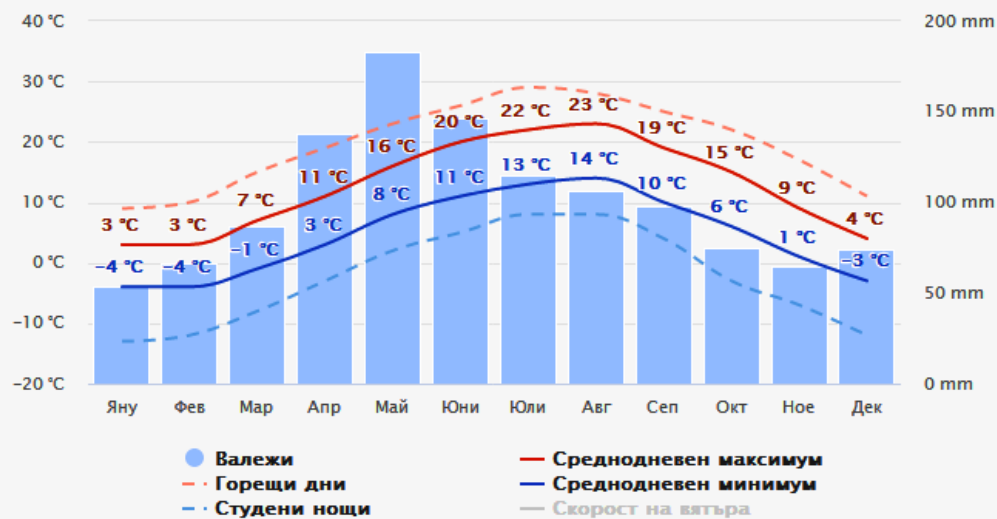
Постоянна снежна покривка се формира към средата на месец декември и е с продължителност 160-180 дни за 1 200 м надморска височина.

Фиг.: 3.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.**

Средни температури и валежи

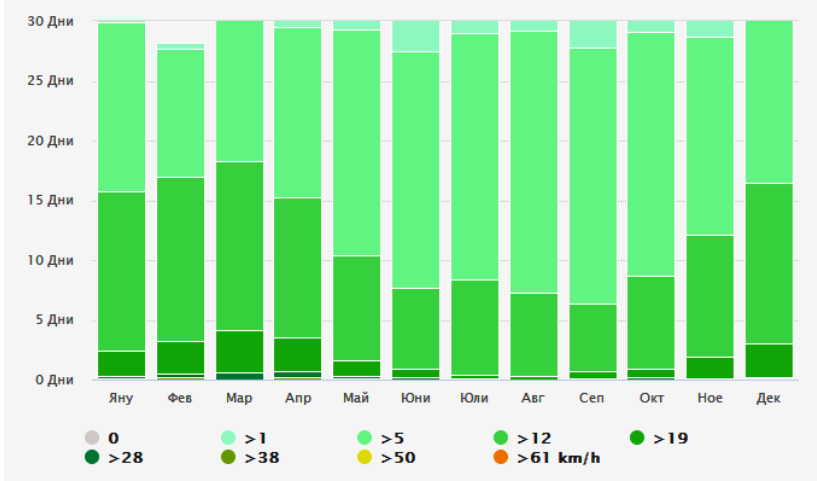
ВНИМАНИЕ: Пресечен терен! Посочените стойности са валидни за 1284m. Вероятна температурна разлика: 6.8°C.

Преобладава северният вятър /45%/ със сравнително ниска средногодишна скорост, което се обуславя от конфигурацията на релефа и неговата защитна роля.

Фиг.: 4.

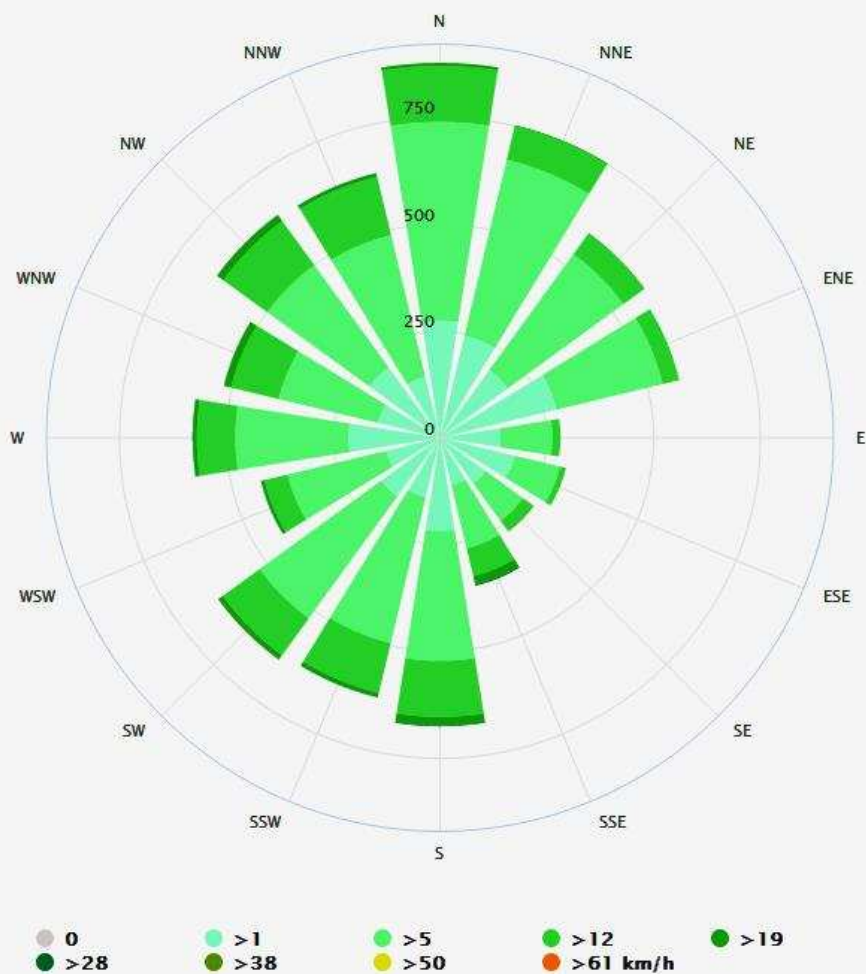
Скорост на вятъра

Фиг.: 5.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

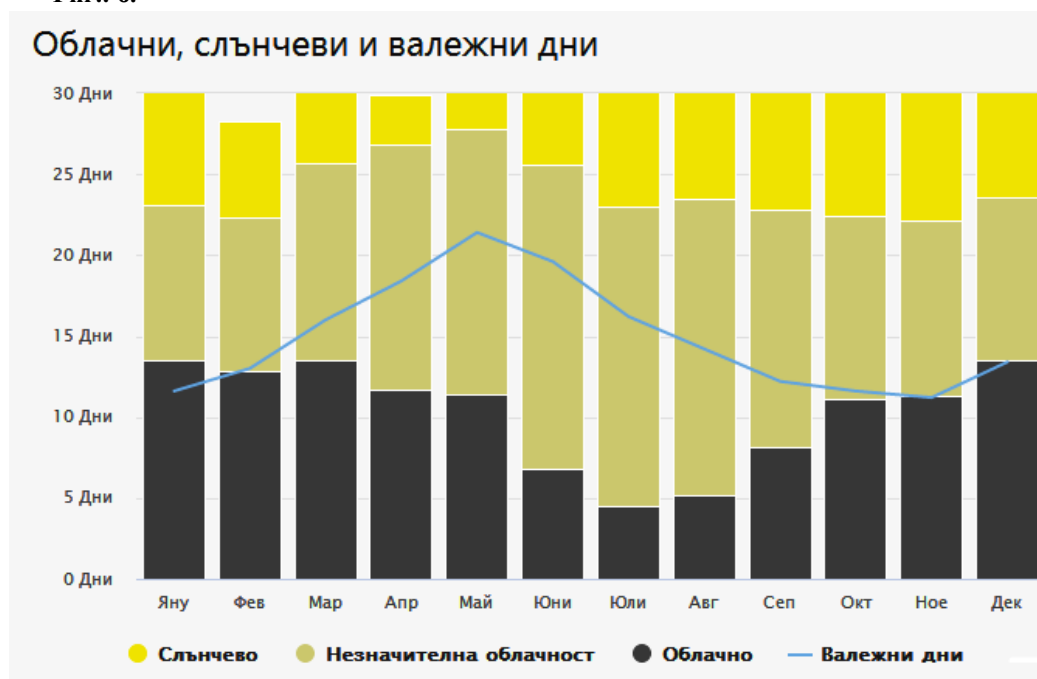
Вятър

Слънчевото греене в ниските части е средно 2200 часа годишно.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.**

Фиг.: 6.

Разнообразният релеф и ориентацията на долините обуславят наличието на съществени разлики в климата между по-ниските части и тези, разположени на по-висока надморска височина. Най-ниските температури, измерени в района на н.м. Рилски манастир са около минус 25 градуса /в края на януари/, максималните температури не надвишават 36 градуса.

Климатът е благоприятен за развитието на туризма в общината. Меката зима и дългото лято са предпоставка за целогодишен туристически поток.

2.3. Водни ресурси

Община Рила попада в Беломорския водосборен басейн. Водите на територията ѝ се оттичат в басейна на р. Струма. Водните течения и водните площи заемат едва 0.19% от територията на община Рила, при средно за страната ниво от 2%. Широко разпространени са суходолията, като повърхностни води почти липсват. Гъстотата на речната мрежа е под 0,250 км/кв.км. Модулът на оттока е слаб, като се колебае от 0,5 до 1,0 л/с/км. Това се дължи на комплекс от геолого-географски фактори - лъсовата и карбонатната основа, слабия наклон на релефа оскъдните валежни количества, значителното изпарение и водопропускливостта.

2.3.1. Повърхностни води

Реки:

Тя извира от Рибните езера, на kota 2691m. и тече в Западна посока. Река Рилска протича в дълбока коритна долина, по която са открити следи от ледник над Рилски манастир. След водослива ѝ с р. Маринковица, тя протича спокойно през широко заравнено долинно дъно, заето от мочурища и носи името Тиха Рила. Значителни нейни притоци са Маринковица, Сухоезерски поток, Друшлявица, Сврадливиия поток, Джендемска река и Гьоленска река, р. Елешница, р. Каменица, Дяволските води, Голяма и Малка Ломница. Най-голям проток на р. Рилска е р. Илийна с дължина 16 км и събираща водите на реките Мермерица, Радовица и Краварско дере.

16 |

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

разположени по северните склонове на Рила планина.

Река Рилска почти през цялата година е с постоянен дебит, който през пролетно-летния период е в своя максимум, в резултат на топенето на снеговете. Тя е единствената по-голяма река на територията на Природен парк “Рилски манастир”. С размера на годишния си воден отток на единица площ Природният парк е зона с най-висока водопроductивност в България и най-значимият източник на вода за Югозападна България и част от Тракийската низина. Благодарение на защитния режим са запазени горите и клековият пояс, които поддържат водните запаси, осигуряват благоприятен климат и постепенен отток, което предпазва от наводнения.

Езера:

На територията на общината има 28 планински и високопланински езера, от които 25 с ледников произход. Най-значими за водния баланс на територията на общината са Горно и Долно Рибни езера, Сврадливото езеро, Синьото езеро, Черното езеро, Дяволски езера, Манастирски езера и Сухото езеро. От тях най-ниско разположено е Сухото езеро, което се намира на 1 892 м. надморска височина и заема площ от 19,5 дка. То е свлачищно езеро, разположено в коритовидна ледникова долина. В него се влива потокът, който отводнява северозападните склонове на седл. Кобирино бранище и потокът от Поповокапските езера. Представлява природен феномен поради факта, че “скрива” водите си през летния сезон. Сухото езеро няма видим отток, а се оттича подземно. Просмуканата вода се появява отново на повърхността югоизточно от Кирилова поляна.

Сврадливите езера са група от три постоянни и три плитки, пресъхващи през лятото езера. Разположени са в Сврадливия циркус, принадлежащ към Рилския дял на Средна Рила. Най-малкото има водна площ 8.1 дка, второто по големина – 9.6 дка. Общото им наименование е свързано с името на най-голямото от езерата – Сврадливото езеро. То е най-голямото високопланинско езеро на Балканския полуостров с обща площ 212 дка., дължина 900 м., ширина 260 м., дълбочина 24 м. и надморска височина 2294 м.

Рибните езера са две - Горно и Долно. Горното Рибно езеро е по-голямото и заема площ от 176 дка, а средната му дълбочина е 4.4м. Площта на Долното Рибно езеро е 131.5 дка, а средната му дълбочина е 2.8 м. Разликата във височината между двете езера е 15м.

Манастирските езера са група от три постоянни и две пресъхващи езера. Голямото Манастирско езеро се намира източно от вр. Баба. Площта му е 24.5 дка, максималната му дълбочина е 4м. От него води началото си р. Водница, ляв приток на р. Рилска.

Дяволските езера са седем, разположени на юг от главното Рилско било в Дяволския циркус, отводняван от р. Дяволска, ляв приток на р. Рилска. Най-високото езеро се намира на западния склон на вр. Рилец, а най-голямото е разположено на източния склон на вр. Теодосиеви караули и е с водна площ 14.6 дка. Две от езерата са наречени Седефени, тъй като дъната им са покрити с мраморни плочи.

На 2 379 м се намира язовир “Калин”, който е най-високо разположения изкуствен басейн у нас и на Балканския полуостров.

На територията на община Рила има 23 бр. общински язовири, държавна собственост-

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

5бр. и 2 бр. комплексни язовири.

ВЕЦ:

Река Рилска е основния воден обект на територията на община Рила. Тя почти през цялата година е с постоянен дебит, който през пролетно-летния период е в своя максимум, в резултат на топенето на снеговете. Тя е единствената по-голяма река на територията на Природен парк “Рилски манастир”. С размера на годишния си воден отток на единица площ, Природният парк е зона с най-висока водопроductивност в България и най-значимият източник на вода за Югозападна България и част от Тракийската низина. По тази причина още през 1949 г. са изградени 4 малки ВЕЦ в една каскада. В състава на каскада „Рила” влизат следните ВЕЦ:

- ВЕЦ “Калин” – на кота 2379 м, който е най-високо разположения изкуствен басейн у нас и на Балканския полуостров, с мощност 4 000 кВтч, изравнител с обем 39 000 куб.м;
- ВЕЦ “Каменица” с мощност 3 200 кВтч, изравнител – 40 000 куб.м.;
- ВЕЦ “Пастра” с мощност 5 400 кВтч, изравнител – 44 300 куб.м.;
- ВЕЦ “Рила” с мощност 10 400 кВтч, изравнител – 63 000 куб.м.
- ВЕЦ „Рилец“ - една по-малка мощност, построена на общински водопровод м. Студена чешма, землище Рилски манастир.

2.3.2. Подземни води

Подземните води имат ключово значение за водния баланс на района. В гр. Рила съществува един извор на минерална вода, с температура 36 градуса С и малък дебит. Водата е алкална, сулфатна, хидрокарбонатна, флуорна, с минерализация 0,93 гр./л.

Хидрогеоложките условия в обхвата на община Рила се обуславят от порови и пукнатинни подземни води и минерални води.

Поровите води са обособени в части от подземните водни тела:

- „Порови води в кватернер – Благоевград“ с код BG4G000000Q004,
- „Порови води в неоген – Благоевград“ с код BG4G000000N014 и
- „Порови води в палеогенски седиментен комплекс“ с код BG4G00000Pg038.

Пукнатинните води формират подземни водни тела:

- „Пукнатинни води в Южнобългарски гранити, Калински плутон“ с код BG4G000PzC2021,
- „Пукнатинни води в Струмска диоритова формация“ с код BG4G00000Pz022 и
- „Пукнатинни води в Рило-пирински метаморфити“ с код BG4G000PiPz024.

В „План за управление на речните басейни на ЗБР 2016 - 2021 г.“ е извършена актуализация на характеристиките и площите на подземните водни тела чрез сливане и/или разделяне на границите им. На територията на община Рила попадат части от актуализираните подземни водни тела „Порови води в кватернер – Благоевград“ с код BG4G000000Q004, „Порови води в неоген – Благоевград“ с код BG4G000000N014 и

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

„Пукнатинни води в Рило-родопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Калински плутон“ с код BG4G001PzC2021.

На територията на община Рила има находище на минерална вода „Рила“ с един водоизточник - Сондаж № 1ВР с дълбочина 694 m - публична общинска собственост. Каптиран е чрез чешма в центъра на гр. Рила.

2.4. Почвени условия

В границите на Община Рила са разпространени кафяви горски, планинско-ливадни, канелени горски /типични и излужени/ и планинско-горски /тъмноцветни и ливадни/ почвени типове, с характеристика, както следва:

- кафяви горски почви – разпространени са в условията на разнообразен, силно разчленен планински релеф; развитието им е свързано с определена надморска височина – 700-1000 и 1800-2000m, като заемат зоната на преходния планински климат, който се характеризира с висока влажност на въздуха, умерени колебания на температурата на въздуха, продължителна снежна покривка; част от почвите са заети от ливади и пасища; върху тях се развиват бук и повечето иглолистни видове; кафявите горски почви имат благоприятен въздушен режим, отцедливи са и не задържат вода; топлинният им режим е свързан с голямата надморска височина и създава специфични, в повечето случаи ограничителни условия за различните видове култури;

- планинско-ливадни почви – заемат териториите, разположени на височина повече от 1700-1900m; развиват се при преобладаващото участие на високопланинската ливадна растителност; характеризират се с едрочастичен механичен състав, главно от скелетни частици и пясък, което обяснява податливостта им към ерозия; тези почви са с изразена обменна киселинност, които се развиват под действието на високопланинска тревиста растителност и са разпространени по северните части и такива с неутрална реакция, разпространени по южните склонове;

- канелени горски почви – развиват се под сухи гори и храсталаци, като в котловинните части са разпространени ливадно-канелени почви, които се редуват с алувиално-ливадни; канелените горски почви рядко се отличават от кафявите горски почви; канелените имат ясно изразен хумусен хоризонт с мощност, варираща от 20 до 60cm, както и добре представен уплътнен глинен хоризонт; в канелените горски почви карбонатния хоризонт се развива на дълбочина от 30 до 200cm; ливадно-канелените почви с по-мощен хумусен хоризонт и признаци, показващи подпочвеното им овлажняване; податливи са към ерозия;

- планинско-горски, тъмноцветни почви – имат ограничено разпространение; развити са в по-ниските райони на високопланинските пасища; развитите под гори и храсти от клек планинско-горски почви се отличават със значителна мощност на чимовия и торфено-хумусен хоризонт – средно 60-80cm; характерно е развитие на ерозионни процеси по по-стръмните склонове където тревистата растителност не образува непрекъснат

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

чим.

-алувиално-ливадни почви – мощността на хумусния хоризонт е в широки граници-средно от 30-75см в зависимост от продължителността на ливадния процес и свързаното с него натрупване на хумус; притежават висока водопропускливост, но запазват добър воден баланс; отличават се високо естествено плодородие; развити са около реките Рилска и Илийна.

2.6. Полezni изкопаеми

На територията на общината не са установени находища на полезни изкопаеми с промишлено значение.

2.7. Биоразнообразие

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях.

Установени са 1400 вида висши растения, сред които интересни са божествена иглика, трансилванска камбана, сив див тютюн, златиста кандилка – рядък вид, включен в “Червената книга” на България, български омайник, златовръх, рилски ревен – локален ендемит за Рила, жълт планински крем – рядък вид, жълта тинтява – застрашен вид, планински божур и др.; 164 вида мъхове; 203 вида лечебни растения, от които мащерка, жълт и червен кантарион и др. Горите са предпоставка за разнообразната фауна – яребици, зайци, лисици, вълци, диви прасета, сърни, мечки и др. Контрол върху екологосъобразното използване на горите за територията на община Рила се осъществява от Държавно лесничество “Рилски манастир”.

Територията на община Рила е част от природния комплекс Рила планина и като такава, тя е представена с изключително природно богатство от видове и местообитания. Базирано на горното и предвид единната им принадлежност, не би могло да се направи ясна диференциация на флората и фауната между тази на община Рила от тази на Рила планина.

2.7.1. Флора:

На територията на общината се очертават два добре изразени растителни пояса: горист и тревист. Гористият е най-обширният пояс и е съставен предимно от иглолистни видове – черен бор, бял бор, бяла мура, смърч, ела. Долната граница на този пояс е заета от широколистните видове – бук, габър, ясен, бреза и др. Гористия пояс, разположен на над 1 500 м надморска височина е съставен от храстите боровинки, малини и др. На горната горска граница е разпространен нискорастля силно разклонен бор – клек.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Тревиеният пояс се състои от алпийските пасища, които се простират на 2 600 м надморска височина. Сред характерните тревисти видове са представени и лилав минзухар, тинтява, омайниче, алпийска роза, кантарион и др.

Богатството на флората в Рила е представено от 1400 вида висши растения, 282 вида мъхове и 130 вида сладководни водорасли. Общият брой висши растения представлява 38,35% от висшата флора на България. Тук се срещат 11 вида Папратовидни, 6 вида Голосеменни, 80 вида Едноседелни и 1 303 вида Двуседелни растения. Най-богати на видове са иглолистния и субалпийски пояс, където са разпространени 1 000-1 200 вида. Най-беден на видове (поради екстремния характер на много екологични ниши) е алпийският пояс. Тук са разпространени 200-250 вида. Ендемичен компонент (локални, български и балкански) - общо 57 вида. Типичен пример е разпространението на рилската иглика (*Primula deorum* Vel.) - локален ендемит, българското вятърче (*Jasione bulgarica* Stoj. et Stef.) - български ендемит, хедреантовия оклоп (*Androsace hedraeantha* Griseb.) - балкански ендемит.

Общият брой на ендемични таксони е 57. Локални ендемити са 3 вида, както следва: рилска иглика (*Primula deorum* Vel.), павловско шапиче (*Alchemilla pawlowskii* Assenov), рилски ревен (*Rheum rhaponticum* L.). Българските ендемити са 18 вида, сред които: рилско подрумиче - (*Anthemis orbelica* Panc.); йоаново подрумиче - (*Anthemis sancti-johannis* Stoj., Steff. Et Turrill), кернерова метличина (*Centaurea kernerana* Janka), костов дебелец (*Sedum kostovii* Stef.), българско вятърче (*Jasione bulgarica* Stoj. et Stef.), трицветна острица (*Carex tricolor* Vel.), разперена светлика (*Luzula deflexa* Koz.), рилска класица (*Alopecurus riloensis* (Hack.)Pawl.) и др.

Балканските ендемити са 36 вида. С най-широко разпространение в района са български омайник (*Geum bulgaricum* Panc.), златиста кандилка (*Aquilegia aurea* Janka), обикновено лъжичниче (*Armeria rumelica* Boiss.), планински минзухар (*Crocus veluchensis* Herb.), връшняк (*Bruckenthalia spiculifolia* (Salisb.) Rchb.), дребнолистен карамфил (*Dianthus microlepis* Boiss.) и др.

Общият брой на реликтите е 105. Глациалните реликти са 74 вида. Най-широко разпространени са: паричколистно великденче (*V. bellidioides* L.), дребно крайснежно звънче (*Soldanella pusilla* Baumg.), безстъблено плюскавиче (*Silene acaulis* L.), клинолистна иглика (*Primula minima* L.), клек (*Pinus mugo* Turra), сибирска хвойна (*Juniperus sibirica* Burgsd.).

Лечебните растения в района са представени със 141 вида, от тях низши – 1 вид и висши – 140 вида. С най-голям брой видове са представени семействата – Asteraceae (16 вида), Rosaceae (15 вида), Lamiaceae (11 вида) и Scrophulariaceae (6 вида).

Районът на община Рила се характеризира с добре развита аркто-алпийска клекова (*Pinus mugo*) растителност, вторични ценози от сибирска хвойна (*Juniperus sibirica*), синя боровинка (*Vaccinium uliginosum*), тревна растителност с доминиране на картълови фитоценози (*Nardeta strictae*), а на по-топли склонове тревни формации на мощната власатка (*Festuceta validae*).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Тревната растителност е представена предимно от мезофитен екологичен тип, като тревните съобщества са изградени от видове комбиниращи тревния състав на иглолистния и буковия пояси: горска светлика (*Luzula sylvatica*), горски вейник (*Calamagrostis arundinacea*), обикновена светлика (*Luzula nemorosa*), повиснала кутявка (*Moehringia pendula*), горска гайтаника (*Melampyrum sylvaticum*), горска млечка (*Euphorbia amygdaloides*), камбанка (*Campanula expansa*), върбовка (*Epilobium angustifolium*), здравец (*Geranium macrorrhizum*), спореж (*Senecio nemorensis*), жълт кантарион (*Hypericum perforatum*), паничиева пищялка (*Angelica panicii*) и др.

Горите в района на община Рила са главно иглолистни. Доминират иглолистните гори от смърч (*Picea abies*), ела (*Abies alba*), бял бор (*Pinus sylvestris*) и бяла мура (*Pinus peuce*). В по-ниските терени на по-припечни места са развити ксеротермни формации на благауна (*Quercus frainetto*) и цера (*Q. cerris*). Срещат се вторични гори от трепетлика и ксеротермни гори от благаун. Част от горите са превърнати в ксеромезофитни тревни ценози (пасища). Храстите са представени от глог, дрян, леска, люляк, черен бърз шипка, малина, къпина, смрадлика и др.

2.7.2. Фауна:

Шестнадесет вида едри бозайници обитават района. Шест от тях са включени в Червената книга на България, а пет са защитени съгласно българското законодателство. Невестулката (*Mustela nivalis galinithias*) и дивата коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*) са Балкански ендемити. В списъка на IUCN са включени четири вида, 5 са в Европейския червен списък, 14 вида са предмет на защита от Бернската конвенция и 4 вида са включени в EMERALD.

Едрите бозайници са представени от мечка, вълк, лисица, дива коза, сърна, дива свиня. От дребните бозайници често срещани са катерица, лалугер, белка, горска полевка, снежна полевка, таралеж, язовец, черен и пъстър пор, невестулка.

От земноводните и влечугите се срещат алпийски тритон, планинска водна жаба, слепок, живороден гушер, ливаден гушер, усойница, медянка, а от рибите – балканска пъстърва, дъгова пъстърва, лещанка, сивен.

Голямо е разнообразието при безгръбначните. Повечето от тях са глациални реликти с типични аркто-алпийски елементи с висок ендемизъм. От посочените групи в района са установени 2 934 вида и подвиди, обхващащи 312 редки (стенотопни) вида, 242 ендемита, 244 реликта, 41 вида, включени в световни и европейски списъци на застрашени видове (IUCN, E/ECE/1249, BC, CORINE) и 7 вида, защитени в България.

Орнитофауната е богато представена: скален орел, каргал, малък орел, орел змиар, голям ястреб, ловен сокол, белогуш дрозд, планински кеклик, бухал, балканска чучулига, пъстрогуша завирушка, скалолазка, сив кълвач, домашна кукумявка, керкенец, глухар и др.

Съхранената природа, уникалните екосистеми и ландшафти (влажни зони, широколистни и иглолистни гори, високо-планински ледникови езера); наличието на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

специфични представители на флората и фауната, представляват и интерес и възможност за развитие на туризма, което е основният приоритет на общината.

2.8. Защитени територии

2.8.1. Защитени територии по ЗЗТ:

Защитените територии, попадащи в териториалния обхват на община Рила са следните:

- Резерват „Риломанастирска гора” – разположен е в

землището на Рилски манастир и в обхвата на Природен парк „Рилски манастир“ върху площ от 3676.5 хектара. Резерватът обхваща алпийската част и горските формации от двете страни на Рилска река, между връх Мальовица и връх Бричебор. Горите на територията на резервата са представени основно от видовете бор, бук, мура на възраст над 150 години.

Предмет на опазване са: обикновена ела (*Abies alba*), бук (*Fagus sylvatica*), горун (*Quercus dalechampii*), явор (*Acer pseudoplatanoides*), смърч (*Picea abies*), бял бор (*Pinus sylvestris*), бяла мура (*Pinus peuce*), клек (*Pinus mugo*), ива (*Salix caprea*), бреза (*Betula pendula*), рилска теменуга (*Viola orbelica*), рилско подрумиче (*Anhemis orbelica*), рилски ревен (*Rheum rhaoticum*), ресничест дебелец (*Sempervivum ciliosum*), български омайник (*Geum bulgaricum*), алпийска каменоломка (*Saxifraga retusa*), дива коза (*Rupicapra rupicapra*), мечка (*Ursos arctos*), вълк (*Canis lupus*), глухар (*Tetrao urogalis*), лещарка (*Bonasa bonasia*), лисица (*Vulpes vulpes*), дива свиня (*Sus scrofa*), жаба дървесница (*Hyla arborea*), дъждовник (*Salamandra salamandra*), слепок (*Angius fragilis*), живороден гущер (*Lacerta vivipara*), балканска пъстърва (*Salmo trutta fario*).

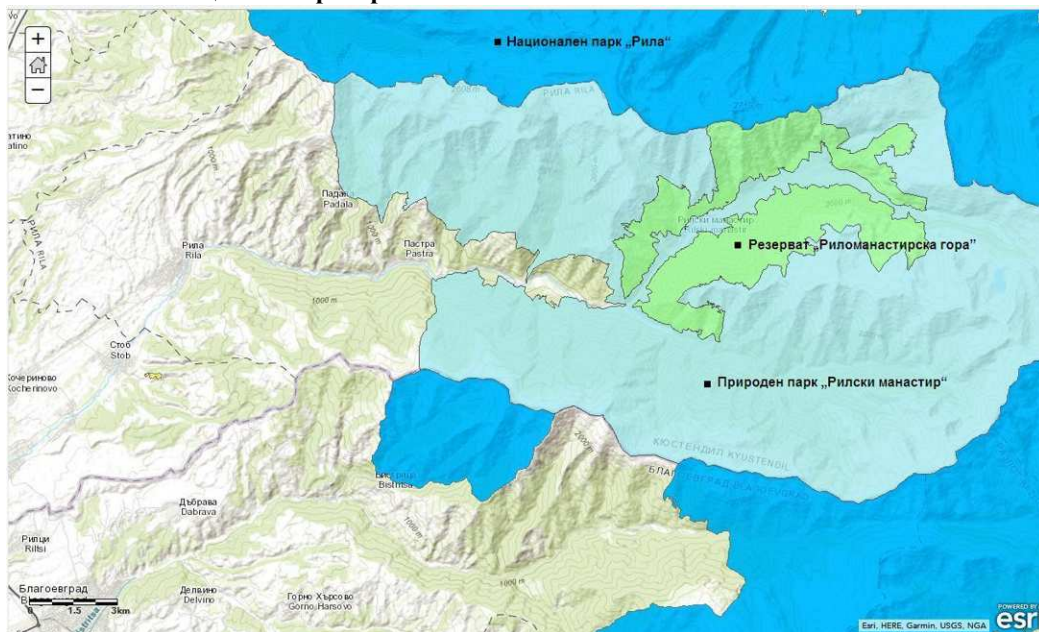
В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на охраната му, преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с научна и образователна цел и събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.

- Природен парк „Рилски манастир“ в землището на Рилски манастир върху площ от 27370.7 хектара – цел поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях. Има действащ план за управление, приет с Решение на МС № 121 от 12.03.2010 г., ДВ, бр. 23/2010. Природен парк „Рилски манастир“ е защитена територия с една от най-високите за страната степен на естественост, стабилност и представителност на екосистемите. Обхваща площ от 25 253 ха гори и високопланински пасища в землищата на населените места – Пастра, Падала и Рилски манастир. Паркът е обявен с цел да се запазят горски екосистеми, ценни растителни и животински видове, както и да се запази характерен ландшафт. Висшите растения в парка са около 1400 вида, от които 71 са включени в Червената книга на България. От тях 19 са ендемични, като 5 са локални и се срещат само в парка. В европейския списък на редките, застрашени и ендемични растения са включени с различен статут - рилски ревен, божествена /рилска/ иглика, янкиев лопен, планинско подрумиче и рилско подрумиче. Самото изложение на Рилската

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

долина позволява едно уникално разположение на видовете по надморска височина и смесване на насажденията от дъб, бук, ела, смърч, тис, бяла мура, черен бор, липа, явор, ясен, бреза, клек, сибирска хвойна и др. На територията на парка се срещат над 150 вида гръбначни животни, от които 14 са включени в Червената книга на България. Тук могат да се видят алпийски тритон, жаба дървесница, смок мишкар, златка, скален орел. Резерват „Риломанастирска гора“ и ПП „Рилски манастир“ образуват един цялостен природен комплекс. Тези защитени територии включват местообитания на множество животински и растителни видове. От животинския свят това са царски орел, картал, видра, сляпо куче, кафява катерица, балканска чучулига, южен белогръб кълвач. От растенията се срещат ендемити като рилска иглика, рилски ревен, светииваново подрумиче. Съхраняват се около 230 вида лечебни растения и 38 вида ядливи гъби. Тук се намират едни от най-ценните в Европа и единствени в света масиви от царборисова ела и рилски дъб.

Фиг.: 8 Защитени територии по ЗЗТ.

2.8.2. Защитени зони от Европейската екологична мрежа Натура 2000:

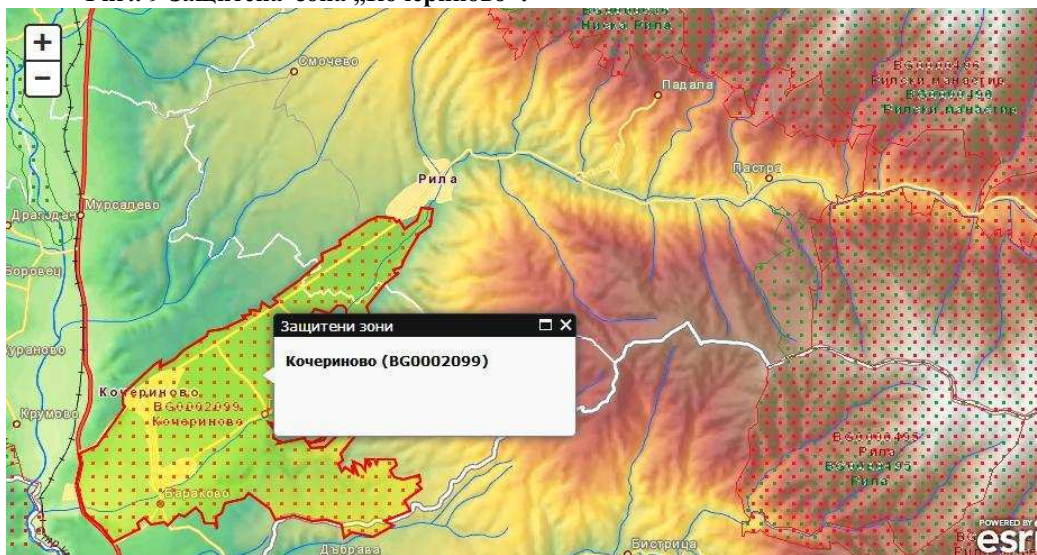
Защитените зони от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“, попадащи в териториалния обхват на община Рила са:

- **Защитена зона „Кочериново“** с код BG0002099 - за опазване на дивите птици. Общата площ на зоната е 2434.84 ха, като в територията на община Рила, попада в землището на град Рила. Има приет План за управление със Заповед No.РД-363 от 28.05.2015 г., ДВ, бр. 45/2015. Обявена е за опазване и поддържане на местообитанията на посочените по-долу видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

състояние, както и за възстановяване на местообитания на същите видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние. Съгласно Плана за управление, територията на защитената зона има следното функционално зониране: Зона за опазване и възстановяване, Зона за устойчиво управление, Зона на населени места и съответните режими на отделните зони. Съгласно Плана за управление защитената зона опазва 133 вида птици, като в хода на проведените проучвания са установени 88 вида птици през гнездовия сезон. Предмет на опазване са птиците и местообитанията им, включени в Приложение 1 на Директива 2009/147/ЕС: Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*) и Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), както и други значими растителни и животински видове, общо 9 вида.

Фиг.: 9 Защитена зона „Кочериново“.

- **Защитена зона „Рилски манастир“** с код BG0000496 - за опазване на дивите птици и на природните местообитания. Общата площ на зоната е 25 299.8 ха, като засягат землищата на ман. Рилски манастир и селата Падана и Пастра. Зоната е създадена за опазване и поддържане на местообитанията на посочените по-долу птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние, както и за възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване са:

- птиците и местообитанията им, включени в Приложение 1 на Директива 2009/147/ЕС: Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Черен лешояд (*Aegypius monachus*), Планински кеклик (*Alectoris graeca*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Кръстат царски орел (*Aquila heliaca*), Малък креслив орел

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.**

(*Aquila pomarina*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Орел змияр (*Circetus gallicus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Далматински сокол (*Falco biarmicus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Червеногрба сврачка (*Lanius collurio*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Осояд (*Pernis apivorus*), Трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Глухар (*Tetrao urogallus*);

- редовно срещащи се мигриращи птици, които не са включени в Приложение 1 на Директива 2009/147/ЕС: Голям ястреб (*Accipiter gentilis*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Орко (*Falco subbuteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*);

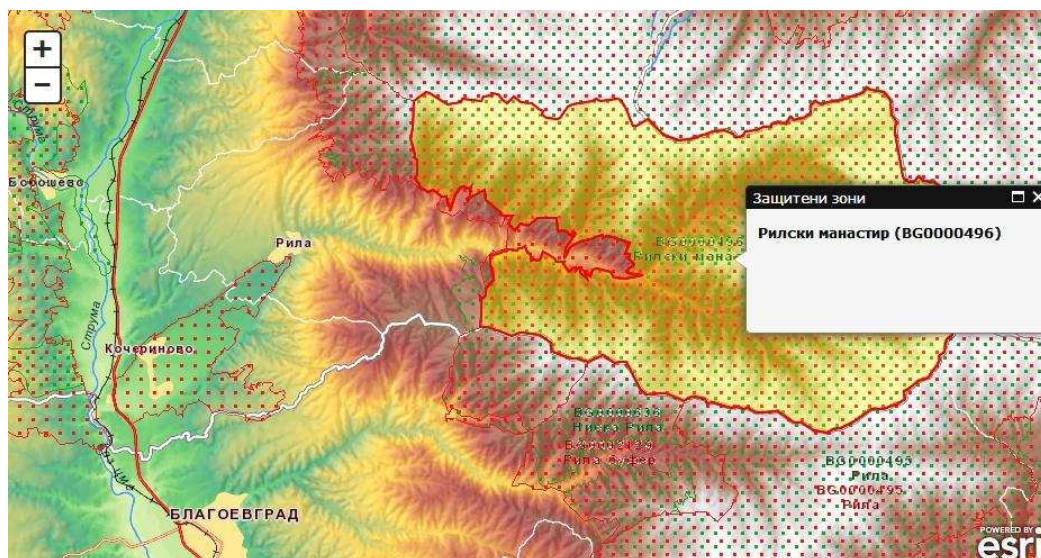
- местообитания по Приложение 1 на Директива 92/43/ЕЕС – 28 бр.: 3130 – Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorella etea uniflorae*, 3160 – Естествени дистрофни езера, 3260 – Равнинни или планински реки с растителност, 4060 – Алпийски и бореални фикосидни съобщества, 4070* – Храстови съобщества, 4080 – Субарктични храсталаци от *Salix spp.*, 6150 – Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества, 6170 – Алпийски и Субалпийски варовикови тревни съобщества, 6230* – Богати на видове картълови съобщества върху силикатни терени в планините, 62D0 – Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества, 6410 – Ливади с *Molinia* на карбонатни, торфени или глинести почви, 6430 – Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския доалпийски пояс, 7140 – Преходни блата и плаващи подвижни торфища, 8110 – Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс, 8120 – Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 8220 – Хидрофитна растителност по силикатни скални склонове, 8230 – Силикатни скали с пионерна растителност, 8310 – Неблагоустроени пещери, 91BА – Мизийски гори от обикновена ела, 91CА – Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори, 91ЕО – Алувиални гори, 9110 – Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*, 9130 – Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*, 9150 – Термофилни букови гори, 9170 – Дъбово-габъррови гори, 9180* – Смесени гори от *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове, 9270 – Гръцки букови гори *Abies borsii-regis*, 9410 – Ацидофилни гори, 95АО – Гори от бяла и черна мура;

- видове, включени в приложение № 2 на Директива 92/43/ЕЕС, а именно: бозайници – 10 вида, земноводни и влечуги – 4 вида, риби – 1 вид, безгръбначни – 10 вида, растения – 1 вид;

- други значими растителни и животински видове – 64 вида.

Фиг.: 10 Защитена зона „Рилски манастир“.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.**

Защитена зона „Рила буфер“ с код BG0002129. Цели на обявяване:

1. Опазване на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици, техните популации и разпространение в границите на зоната за постигане и поддържане на благоприятното им състояние;
2. Подобряване на състоянието на местообитанията на видовете птици Лещарка (*Bonasa bonasia*), Глухар (*Tetrao urogallus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*) и Трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*) до постигане на благоприятното им състояние;
3. Поддържане на местообитанията на останалите видове птици, посочени в т. 2;
4. Възстановяване при необходимост на местообитания на посочените в т. 2 видове и техните популации.

Предмет на опазване са: Осояд (*Pernis apivorus*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Глухар (*Tetrao urogallus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Бухал (*Bubo bubo*), Врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Пернатотога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Червеногрба сврачка (*Lanius collurio*).

Фиг.: 11. Защитена зона „Рила буфер“.

3. Социално-демографски характеристики

3.1. Динамика на населението

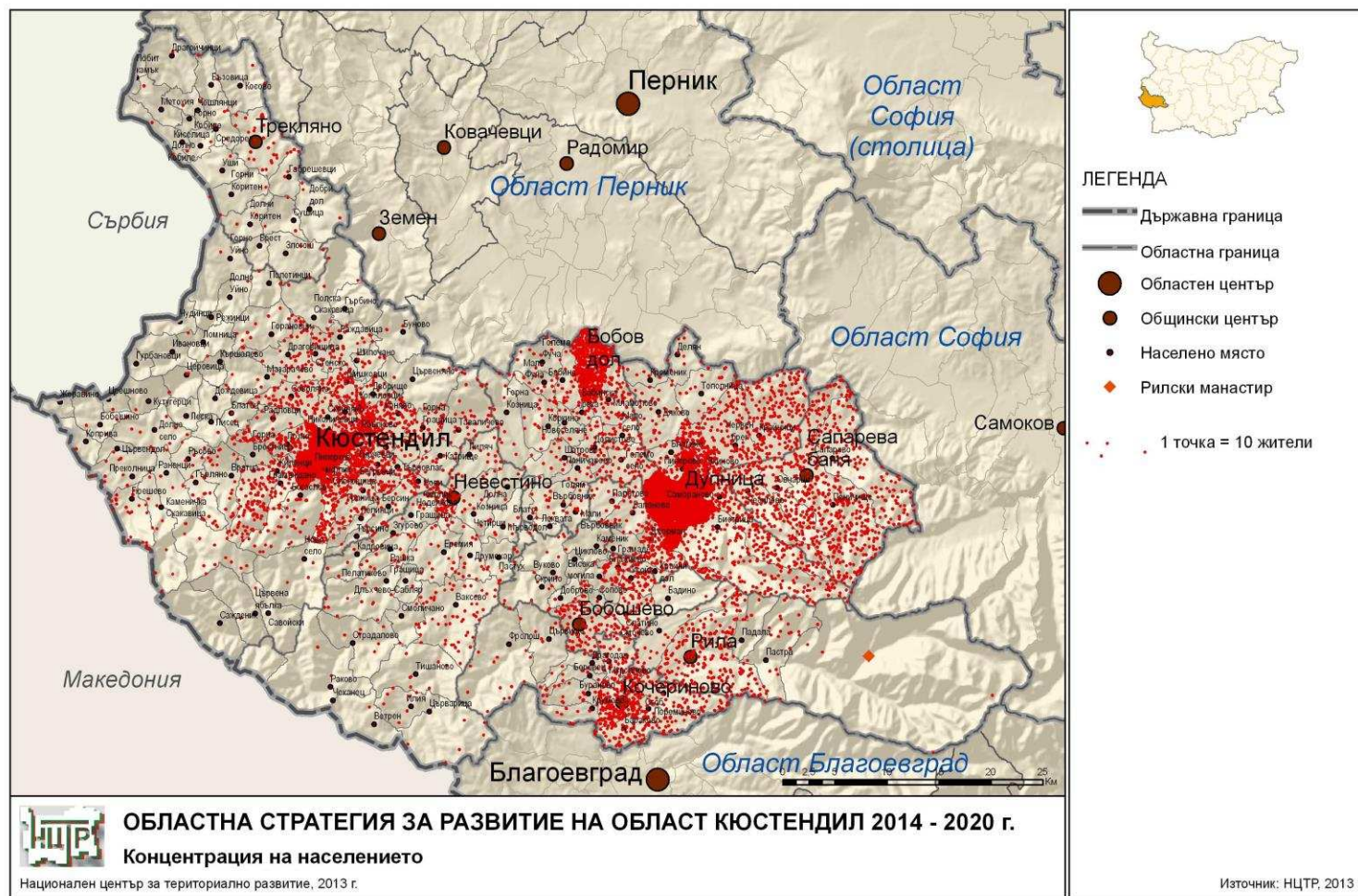
Към 31.12.2020 г. населението на община Рила е 2470 д. През периода 2016-2019 г. се наблюдава тенденция към намаление на населението в общината , докато през 2020г имаме леко покачване.

Табл. 1. НАСЕЛЕНИЕ ПО ПОЛИ МЕСТОЖИВЕЕНЕ:

		(брой)														
		2016			2017			2018			2019			2020		
		Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Община Рила	Общо	2610	1276	1334	2523	1228	1295	2458	1201	1257	2391	1172	1219	2470	1219	1251
	В градовете	2217	1081	1136	2148	1041	1107	2096	1020	1076	2039	993	1046	2061	1007	1054
	В селата	393	195	198	375	187	188	362	181	181	352	179	173	409	212	197

Фиг.: 12. Концентрация на населението в област Кюстендил (НЦТР 2011г.).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
РИЛА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

3.2. Разпределение на населението по възрастов и полов признак

Разпределението на населението по възраст и пол е следното:

Таблица 2. Възрастова структура на населението на община Рила за периода 2016-2020 г.

Население - общо					
мъже					
жени					
Под трудоспособна възраст					
мъже					
жени					
В трудоспособна възраст					
мъже					
жени					
Над трудоспособна възраст					
мъже					
жени					

Източник: Национален статистически институт (?)

Данните от таблицата показват, че по отношение на възрастовата структура на населението през периода 2016-2020 г. се наблюдават следните тенденции:

.....

3.3. Естествен и механичен прираст на населението

Броят на населението в общината се обуславя и от факторите естествен и механичен прираст на населението.

Таблица 3. Естествено прираст на населението за периода 2015-2020 г.

по години	Естествен прираст		
	Общо	Мъже	Жени
2015	-50	-26	-24
2016	-54	-29	-25
2017	-65	-32	-33
2018	-45	-15	-30
2019	-63	-31	-32
2020	-51	-27	-24

Източник: Национален статистически институт

От данните в таблица 3 могат да се направят следните изводи по отношение на естественото движение на населението в община Рила през периода 2015-2020 г.:

- През целия разглеждан период смъртността бележи по-високи стойности спрямо раждаемостта, поради тази причина и **естественият прираст** в община Рила за периода 2015-2020 г. се характеризира с отрицателни стойности.

Данните за механичното движение на населението в таблица 4 показват, че:

Таблица 4. Механичен прираст на населението в община Рила за периода 2015-2020 г.

Период	Общини	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
година		всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2015	Рила	107	48	59	57	28	29	50	20	30
2016	Рила	34	20	14	59	21	38	-25	-1	-24
2017	Рила	51	18	33	73	34	39	-22	-16	-6
2018	Рила	50	20	30	70	32	38	-20	-12	-8
2019	Рила	68	32	36	72	30	42	-4	2	-6
2020	Рила	193	100	93	63	26	37	130	74	56

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст в началото на разглеждания период се характеризира с отрицателни стойности, но поради отбелязаните положителни тенденции по отношение на броя на заселените, към края на периода той вече придобива положителна стойност).

3.4. Средногодишна продължителност на живота на населението на община Рила в средносрочен и дългосрочен аспект

На таблица 5 са представени прогнозни стойности за броя на населението на община Рила за периода 2015-2043 г.:

Таблица 5. Прогноза за населението на община Рила за периода 2021-2028 г.

Години	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Община Рила	2460	2400	2350	2340	2320	2320	2350	2410

Източник: Национален статистически институт

Видно от таблицата е, че за община Рила се очертава отрицателен прираст на населението, но нисък по стойности, който ще се стабилизира около 2025г. - 2026г., след което прирастта се очаква да бъде положителен, с минимални стойности на нарастване.

3.5. Доходи и заетост на населението

На таблица 6 са представени данни относно средногодишния доход на лице от домакинство в област Рила за периода 2010-2013 г.:

Таблица 6. Средногодишен доход в левове на лице от домакинство за периода 2018-2020 г.

	2018 г.	2019 г.	2020 г.
България	6013	6592	7002
Община Рила	4330	5142	5461

Източник: Национален статистически институт

Данните от таблицата показват, че средногодишния доход на лице от домакинство в община Рила е с **22-28%** по-нисък в сравнение с отчетения на национално ниво.

На базата на изброените данни за социално – демографската структура на общината, може да се направи следния анализ и няколко извода:

Повече от необходимо е да се търсят промени в общинската икономическа среда и съответно – на терена на пазара на труда. Имайки предвид, че общината не е толкова голяма, привличането на повече туристи и инвестиции може да намали безработицата и да подобри значително икономическото състояние на общината.

В средносрочен план община Рила се нуждае от ускоряване на социално-икономическото си развитие и стимули за преодоляване на демографските проблеми, генериране на растеж, заетост и устойчиво развитие на туризма и селското стопанство, като водещи отрасли на местната икономика. Добре е да се предприеме проактивно поведение за постигане на тези цели, паралелно с изграждането и обновяването на инфраструктурата на общината.

4. Икономически характеристики

4.1. Състояние на основните икономически сектори

Данни за основните икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности за община Рила за периода 2019-2020 г. са представени на таблица 7:

Таблица 7. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия за периода 2019-2020 г. по икономически дейности

Община	Икономически дейности (A21)	Предприятия			
		2019	2018	2017	2016
РИЛА	ОБЩО:	105	97	98	103
РИЛА	A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	9	6	7	6
РИЛА	B ДОБИВНА ПРОМИШЛЕННОСТ	-	-	-	-
РИЛА	C ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ	13	14	14	14
РИЛА	D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	..	..	..	..
РИЛА	E ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	-	-	-	-
РИЛА	F СТРОИТЕЛСТВО	3	3	3	5

РИЛА	G ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	42	37	40	43
РИЛА	H ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	3	..	..	..
РИЛА	I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	23	25	23	24
РИЛА	J СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	-	-	-	-
РИЛА	L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	..	..	..	..
РИЛА	M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	3	..	..	..
РИЛА	N АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	-	..	-	-
РИЛА	P ОБРАЗОВАНИЕ	-	-	-	-
РИЛА	Q ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	3	..	..	..
РИЛА	R КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	-	-	-	..
РИЛА	S ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	..	..	..	..

Източник: община Рила

От данните в таблица 7 могат да бъдат направени следните изводи:

- Броят на предприятията в община Рила бележи тенденция към намаление.
- Най-голям относителен дял по отношение на броя на предприятията, нетните приходи от продажби, както и броя на заетите лица имат секторите „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Селско, горско и рибно стопанство“.

На територията на общината няма големи предприятия (с над 250 заети). Малките и средните предприятия в общината реализират продукцията си на територията на страната, както и на външни пазари.

Селско стопанство

Селското стопанство е важен структуроопределящ отрасъл в икономката на община Рила. За формиране профила на аграрния сектор в Община Рила, основно значение имат природните дадености (географско положение, релеф, климат, почвена характеристика и т.н.). Релефът е фактор от изключително значение за общината, предвид голямото разнообразие от орографски форми, събрани на площ

от 361 кв.км. Преобладава котловинно–хълмист и планински тип релеф, като разпределението му е нееднородно в землищата на населените места в Община Рила. Тези различия в природния комплекс оказват влияние върху развитието и специализацията на аграрния сектор. Наличието на водни ресурси и стари поливни съоръжения, които биха могли да бъдат възстановени за нуждите на поливното земеделие, е друг фактор за развитие на сектора. От справката за селскостопанския сектор се вижда, че община Рила разполага със значителен дял от поземления фонд, който се състои от имоти във всички землища в общината.

Фиг.: 13.

Земеделски земи по начин на трайно ползване

№	Начин на трайно ползване	Площ в дка
1	Обработваеми земи, в т.ч.	21600
2	Посевни площи (ниви и зеленчукови градини)	4907.7
3	Ливади	2850.3
4	Пасища и мери	12717.7
5	Пасища със значителни участъци естествена растителност	592.9
6	Лозя	491.3
7	Овощни градини	54.7

Източник: Техническо задание за разработване на ОУПО Рила

Възстановената земеделска земя на територията на общината е 134380 дка. Нивите са 10.8% спрямо стопанисваната земя. Този процент е най-висок в с. Смочево и гр.Рила – съответно 41.4% и 38.9%, където има най-големи площи земеделски територии, с изкл. на Рилски манастир. В землището на с. Смочево земеделските територии преобладават, което предопределя концентрация на селскостопански дейности. За селата Пастра и Падала той е твърде нисък – съответно 0.8% и 2.6%.

Животновъдство

Най-голям дял от общия селскостопански фонд на общината заемат пасищата и мерите, което както понастоящем, така и в миналото, предопределя основно ролята на животновъдството в аграрния сектор. Най-голям е делът на едрия рогат добитък и на овцете,

следван от този на свинете и козите. На територията на общината е установен сериозен интерес към отглеждането на говеда и биволи. Птицевъдството и зайцевъдството също е застъпено. Намаляването на броя на продуктивните животни в общината, по вид и направление на ползване, протича с различна интензивност. Формира се нова производствена структура в отрасъла, където екологичната сигурност и качество на храните при производството ще имат водещо значение. Племенните стада от преди началото на реформата в аграрния сектор не съществуват. Преобладава разпокъсаното отглеждане на животни в домакинствата. През последните години постепенно са се формирали по-едри и организирани ферми, където се отглеждат предимно овце и крави. Този процес е обхванал малка част от скотовъдните ферми и политиката на общината е насочена към неговото задълбочаване с цел уедряване на животновъдните ферми и увеличаване на стоковостта и пазарните показатели. Изграждането на ферми е важна предпоставка за ефективността на животновъдството. Планинската част от общината предоставя възможности за използване на естествените пасища и ливади за производство на висококачествена, екологично чиста продукция – мляко (краве, биволско, овче, козе), месо, вълна, яйца, мед и др.

Растениевъдство

Благоприятните природо-географски и почвено-климатични условия са предпоставка за отглеждането на зърнени и фуражни култури, плодове, лозя и зеленчуци. Структуроопределящи производства на селскостопански култури са овощните градини и лозята. Лозя се отглеждат в с. Смочево, където е застъпено производството на вино с марката "Меди валеи".

Горско стопанство

Горските територии на община Рила се включват към Държавно горско стопанство (ДГС) „Рилски манастир“ на Югозападно държавно предприятие – Благоевград. Общата площ на горските територии е 197948.7 дка (54.8% от територията на общината), от които на ДГС "Рилски манастир" – 61300 дка и Рилска Света обител – 122240 дка. Залесената територия е 142890 дка, в т.ч. за ДГС "Рилски манастир" 49290 дка и за Рилска Св.обител - 142890 дка. Преобладаващите дървесни видове са бук, зимен дъб, бял бор, ела, смърч и бяла мура.

Горският фонд се разпростира на територията на с. Пастра, с. Падала и н.м. „Рилски манастир“, обособявайки ги като курортни центрове, най-вече Рилски манастир.

5. Състояние на инфраструктурата

5.1. Водоснабдяване и канализация

Питейно-битовото водоснабдяване в общината е главно от повърхностни водоизточници, поради което е необходимо особено внимание за опазване на качеството на водите и налага изграждане на санитарно-охранителни зони около водоизточниците и водоснабдителните обекти.

Водоснабдяването на град Рила се осъществява посредством речни водохващания, изградени на реките, минаващи през територията на общината – р. Елешница, р. Каменица, р. Джамбевска, р. Горанина, р. Рилица и чрез водохващане от изтичалото на ВЕЦ "Каменица". Друг водоизточник за гр. Рила е речно водохващане на р. Каменица за около 20 л/сек. и от изтичалото на ВЕЦ "Каменица". От 2013 г. е изградено водохващане в местността Елешница.

Водата от изтичалото и от водохващането се събира пред централата в обща шахта и тръгва по етернитов водопровод ф 300, оразмерен за 80 л/сек. Изградено е и ново водохващане при ВЕЦ "Каменица" със стоманен водопровод с диаметър Ф 300, който на разстояние около 300 м. от водохващането се включва в етернитовия водопровод. Двата водопровода от р. Елешница и р. Каменица се събират в с. Пастра, в облекчителна шахта със сито, където се улавят по едрите физически примеси. Оттам водата се подава до хлораторно, където се извършва хлориране. От хлораторното посредством етернитов водопровод с диаметър Ф 300 и новоизграждения стоманен - Ф 325, оразмерен за 106 л/сек. водата се отвежда в разпределителна шахта в м. "Св. Георги", землище гр. Рила и оттам в резервоар 400 куб.м. и резервоар 2500 куб.м. Двата резервоара осигуряват нормално водоподаване до потребителите през цялото денонощие и гарантират регулиращия, противопожарния и аварийния обем. От разпределителната шахта посредством два водопровода /съществуващ и новоизграден/ се подава вода и за гр. Кочериново и гр. Бобошево. Водата за гр. Рила не се пречиства механично, а се извършва само хлориране.

Село Смочево, както и някои населени места от Община Кочериново, се водоснабдяват от речно водохващане на р. „Рилица”, разположено на кота 1120 м в местността „Робовица”. В сухите месеци се улавят около 3 л/сек., което е крайно недостатъчно. Водопроводът е етернитов, изграден през 60-те години, с изтекъл амортизационен срок. За с. Смочево има резервоар с обем 200 куб.м.

Водоснабдява на с. Пастра е гравитачно от каптаж Тугулево". В момента се изгражда нов водопровод от РЕ тръби, с диаметър ф 160 до ф 90 и ново водохващане.

В село Падала водопроводната мрежа е новоизградена.

Канализационната мрежа на общината е в незадоволително състояние. От населените места в общината само гр. Рила има частично изградена вътрешна канализационна мрежа.

Селата Пастра и Падала нямат изградена канализационна мрежа, а за с. Смочево понастоящем се работи по нейното изграждане.

Голяма част от отпадните води на град Рила са включени в напоителен канал, минаващ по главната улица на града, посредством който се напояват земеделски земи, разположени под града, а останалата част от битово - фекалните води постъпват директно в р.Рилска. Това налага да се доизгради довеждащия канализационен колектор, който изцяло е изграден до землищна граница със с. Стоб. Изграждането на колектора има голямо екологично значение, тъй като опазването на водните ресурси от замърсяване е свързано в голяма степен със системите за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

Жителите самостоятелно са изградили септични, в повечето случаи попивни ями или заустват отпадните фекални води в деретата. Повечето септични ями, изградени в имоти на жителите, а и при повечето от хотелите, са попивни и чрез подземен отток и те също замърсяват водите на реката. Това налага доизграждането в бъдеще на вътрешна канализационна мрежа за града, както и на предвидените ПСОВ за осигуряване на събиране, отвеждане и третиране на отпадните води съгласно нормативните изисквания.

Общината успешно е реализирала проект по Оперативна програма „Околна Среда“ за извършване на технически дейности за „Технически дейности за реконструкция и доизграждане на водопроводна и канализационна инфраструктура в гр. Рила, община Рила“, като се очаква да бъде финансиран по същата програма и фактическия проект за реконструкция и доизграждане на водопроводната и канализационна мрежа в гр. Рила и изграждането на ПСОВ в гр. Рила. Този проект, съчетан с подобряването на степента на изграденост на канализационните мрежи като цяло ще подобри опазването на водните ресурси и почвите от замърсяване, което в голяма степен е свързано със системите за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

Към настоящия момент общината изпълнява и проект за цялостно изграждане на битова и дъждовна канализация и ПСОВ за с. Смочево, финансиран по ПРСР, мярка 321.

Местната власт има инвестиционно намерение на за изграждане на локално пречиствателно съоръжение за отпадни води на територията на н.м. „Рилски манастир“.

За селата Пастра и Падала Общината също предвижда изграждане на битова и дъждовна канализация и ПСОВ.

В сътрудничество с община Княжевац, Сърбия, община Рила реализира проект „Съвместни мерки за зелена инфраструктура“. Целта на проекта е подобри капацитета на партньорите по проекта по отношение на инфраструктурата, оборудването, ноухау и публичната подкрепа за предотвратяване и смекчаване на последиците от наводнения при бедствия. Река Рилска е относително къса река, но поради спецификата на терена водният поток бързо натрупва маса и скорост. В по-голямата част от дължината си тя е турбулентна и носи големи количества твърда маса. Това ерозира левия бряг на реката и причинява сезонни наводнения над жилищни имоти и пътя, водещ до едно от най-свещените и посещавани места в България – Рилския манастир. За да се справи с тези проблеми, с тази дейност община Рила ще осъществи малки инвестиции за укрепване на речните брегове и осигуряване на естествено задържане на вода. Това ще бъде постигнато чрез извършване на работи за изграждане на поддържаща бетонна стена на десния речен бряг и залесяване на заливни равнини като мерки за

зелена инфраструктура за естествено задържане на водата. Изграждането на защитната стена от наводнения няма да повлияе на коритото на реката. Зад подпомагащото съоръжение се предвижда залесяване и пешеходна пътека.

Коментар [s1]: Внимание!

5.2. Електроенергийна инфраструктура

В община Рила няма неелектрифицирани населени места. Община Рила се захранва с електроенергия от електропроводи на НЕК ЕАД и Електроразпределителната фирма ЧЕЗ. Електроенергията, произведена от всичките централи разположени на територията на общината (основно от каскада „Рила” със съставни подразделения - ВЕЦ “Калин”, ВЕЦ “Каменица”, ВЕЦ “Пастра” и ВЕЦ “Рила”), се продава на ЧЕЗ или НЕК.

Електроснабдяването в Общината се осъществява основно чрез въздушни електропроводи 20 кв, като в град Рила има изградена подстанция. Друг източник за електроснабдяване са двата фотоволтаични парка на територията на с. Смочево.

Като цяло техническото състояние на електроснабдителните мрежи и съоръжения е сравнително добро. Осигуреното улично осветление е недостатъчно. В общината няма изпълнени проекти за енергийна ефективност. Улично осветление, както и отоплителните инсталации в обществените сгради са остарели и са причина за високите експлоатационни разходи.

5.3. Пътна мрежа, железопътна мрежа и далекосъобщения

Пътна мрежа:

На 10 км от гр. Рила минава трансевропейската магистрала Е - 79 София – Солун -Атина. Реализирана е отбивка на две нива за община Рила и в частност за Националния обект на КИН – „Рилски манастир“. Транспортната достъпност на населените места от общината се осигурява чрез система от републикански и общински пътища. В общината липсват пътища от първи и втори клас. Третокласната пътна мрежа е с обща дължина 45 км и включва: третокласен път III-107, Рила - Рилски манастир - Кирилова поляна, с дължина 32 км и третокласен път III-1005, Дупница – Смочево – Рила - Благоевград, с дължина 13 км.

На територията на община Рила има два общински пътя: общински път - KNL3180 / III - 107, Рила - Рилски манастир / - Падала и общински път Рила-Стоб. Гъстотата на пътната мрежа по отношение на населението е по-висока от средната за страната и за област Кюстендил.

На територията на общината няма общински пътища без трайна настилка.

Техническото състояние на улична мрежа в селищата на общината е в незадоволително състояние. По-голяма част от улиците в

гр. Рила са асфалтирани, а в останалите селища на общината не всички улици са с трайна настилка. Липсва изградена подземна инфраструктура. Основната улична мрежа в гр. Рила се нуждае от реконструкция и рехабилитация след изпълнението на проект за цялостна реконструкция на ВиК мрежата. Сходна потребност ще има и с. Смочево след изпълнението на проект за цялостно изграждане на канализационната мрежа и ПСОВ. В село Пастра съществува необходимост от реконструкция и рехабилитация единствено на ул. „Долен път“.

Железопътна инфраструктура:

На територията на Общината няма изградена и функционираща железопътна мрежа.

Далекосъобщения:

Общината е включена в автоматичното телефонно избиране. Телефонизирани са всички населени места и са свързани в националната съобщителна система, чрез две автоматични телефонни централи /АТЦ/-В гр.Рила, която обслужва гр.Рила, с.Смочево. с.Падала и Рилски манастир и втора АТЦ - с.Пастра, която обслужва само с.Пастра. На

територията на общината има покритие на мобилни оператори Mtel (A1), Globul/Telenor и „БТК“ ЕАД/Vivacom. „БТК“ ЕАД предлага фиксирани телефонни услуги при 100% степен на цифровизация на територията на цялата Община Рила, както и осигурява GSM покритие и мобилен достъп до интернет на територията на цялата Община Рила. На територията на гр. Рила се предоставя достъп до фиксиран високоскоростен интернет с високо качество.

6. Анализ на компонентите на околната среда

Ръководството на община Рила отчита факта, че опазването на природата е в основата на устойчивото развитие на общината и провежда системно политика за подобряване на компонентите на околната среда, защита на природното наследство и популяризиране на биологичното разнообразие.

Географските и икономическите условия в община Рила са благоприятни за запазване на околната среда. На територията няма големи замърсяващи предприятия. Общината е с едни от най-ниските показатели в област Рила от замърсители на водата, въздуха и почвата.

Община Рила попада в района на действие на Регионалната инспекция по околната среда и водите - гр. Благоевград, която осигурява на регионално равнище държавната политика за опазването и осигуряването на благоприятна и здравословна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

Непрекъснатата връзка с РИОСВ допринася за намаляване конфликта между развитието на местната промишленост и замърсяването, което оказват нейните производства върху състоянието на околната среда.

6.1. Въздух

РИОСВ – Благоевград не разполага с данни за качеството на атмосферния въздух (КАВ) в община Рила. Община Рила се характеризира с климатични фактори, обуславящи нисък потенциал на замърсяване на атмосферния въздух от местни източници. На територията на общината липсват промишлени замърсители на въздуха и големи горивни инсталации.

Основните причинители за замърсяване на въздуха като правило са:

6.1.1. Производствени дейности – въздействат върху качествата на атмосферния въздух чрез отделяне на вредни вещества в околната среда в зависимост от структурата на промишлеността на дадена територия, обема и вида на произвежданата продукция, състава на използваните суровини и спомагателни материали, крайните продукти, нивото на използваните технологии, вид и ефективност на пречиствателни съоръжения и др.

Икономиката на община Рила е с аграрно-промишлен профил, като селското стопанство съставлява най-важният ѝ дял. Като типично селски район, икономиката на Община Рила се поддържа от два сектора - земеделие и туризъм. Индустрията в общината е специализирана в направлението на леката промишленост.

Водещо място в нейната структура заемат:

- „Рилатекс“ ООД, която произвежда текстилна продукция /дамска конфекция;
- Винарски комплекс „Меди валеи“ с. Смочево;
- „Рила СНМ“ ООД – производство на метални изделия;
- „БАД Гранатоид“ АД - през 2002 г. дружеството получава лицензия за период от 20 години за производство на електрическа енергия от ВЕЦ (5), като обекти на лицензията са ВЕЦ (5) „Рила“ с 9,9 МВт и ВЕЦ (5) „Пастра“ с 5,5 МВт. - компоненти на каскадата „Рила“. Язовирът, от който се захранват ВЕЦ(5)-овете е яз. „Калин“.
- ДГС „Рилски манастир“ – лесовъдство;
- „Рила ферм“, ООД – отглеждане на биволи за мляко и сирене;
- ЕТ „Стойчо Пашов-Джойс“ – метални изделия;
- СД „Етиком – Наков и сие“ – строителство;
- „Рила Експрес“ ООД - фирма, извършваща транспортни превози от в рамките на и към Община Рила

На територията на Общината има изграден Бетонов център и варово стопанство, които осигуряват бетони и варови разтвори и за населението.

На територията на общината липсват промишлени замърсители на въздуха. Посоченото по-горе показва, че от всички известни организирани източници с евентуално неблагоприятно въздействие върху атмосферния въздух, няма такива, влошаващи трайно и необратимо качествата му.

6.1.2. Топлоснабдяване – в населените места на общината няма централнотоплоснабдяване; отоплението е индивидуално, основно с твърдо гориво; някои обекти са осигурени със слънчеви колектори. Основни източници на емисии на фини прахови частици, азотен и серен диоксид са процесите, свързани с изгаряне на твърди и течни горива. Като правило са възможни превишения на нормите в условията на наличие на източници на емисии, ниски температури на въздух, безветрие, мъгли, инверсионни състояния. Въздействието има сезонен характер.

6.1.3. Транспортен трафик – транспортът е с най-голямо въздействие върху качествата на атмосферния въздух на общината и на населените места в нея. Пътната мрежа на община Рила е с обща дължина 65.8км, представена от третокласна и четвъртокласна пътна мрежа. Дължината на третокласните пътища в общината е 45км., а на четвъртокласната - 7.8 км. Като правило, подвижните източници на емисии оказват отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух в населените места, но като се има в предвид слабият транспортен трафик - този източник не представлява заплаха за КАВ на територията на общината.

6.2. Води

6.2.1. Повърхностни води

Община Рила попада в Беломорския водосборен басейн. Водите на територията ѝ се оттичат в басейна на р. Струма. Общината е богата на естествени водни обекти – реки и езера.

Река Рилска е основния воден обект с повърхностни течащи води на територията на община Рила. Тя са част от водосбора на р. Струма, чийто басейн се намира в екорегия № 7 „Източни Балкани“ в Западнобеломорския район за управление на водите. Река Струма е трансгранична река. Водосборната площ на река Струма на българска територия е 8 545км², а дължината ѝ от извора до границата е 290км.

Река Рилска е главната събирателна и отводнителна артерия на общината и е ляв приток на р. Струма. Води началото си от Рибните езера, на кота 2691м. и тече в Западна посока. Значителни нейни притоци са Маринковица, Сухоезерски поток, Друшлявица, Сврадливи поток, Джендемска река и Гьолска река, р. Елешница, р. Каменица, Дяволските води, Голяма и Малка

Ломница. Река Рилска почти през цялата година е с постоянен дебит, който през пролетно-летния период е в своя максимум, в резултат на топенето на снеговете. Тя е единствената по-голяма река на територията на Природен парк "Рилски манастир". С размера на годишния си воден отток на единица площ, Природният парк е зона с най-висока водопроductивност в България и най-значимият източник на вода за Югозападна България и част от Тракийската низина. Благодарение на защитния режим са запазени горите и клековият пояс, които поддържат водните запаси, осигуряват благоприятен климат и постепенен отток, което предпазва от наводнения. Водосборът на р. Рилска е 390 кв. км. На река Рилска са изградени две ВЕЦ - ВЕЦ „Пастра“ и ВЕЦ „Рила“. На притока р. Каменица е изградена ВЕЦ „Каменица“. Значимо влияние върху водния отток с промяна на естествения режим на реките и неблагоприятно влияние върху водните обитатели се наблюдава в резултат на експлоатацията на изградените хидротехническите съоръжения. Повечето хидротехнически съоръжения по поречието на реките са изградени без съобразяване с екологичните изисквания, като прекъсват естествените миграционни пътища на рибите поради липса на рибни проходи.

Относно качествата на водата в реките на територията на община Рила, изследванията са ограничени. По принцип планинските води са с ниска обща минерализация, много меки и силно наситени с кислород. Някои от реките на територията на общината служат за питейно-битово водоснабдяване, като например: р. Елешница и р. Каменица за гр. Рила, р. Рилица за с.Смочево, р. Джамбевска за с. Пастра и р. Горанина за с. Падала.

В община Рила попадат следните основни водни тела съгласно ПУБР2010-2015 и ПУБР2016-2021 на Западно-беломорския речен басейн:

6.2.1.1. Реки

BG4ST500R041- Река Манастирска и река Илийна от изворите до вливането им в река Рилска. Екологично състояние - умерено съгласно „Междинния преглед на установени значими проблеми при управлението на водите в Западно-беломорския басейн“. Екологична цел - достигане на добро състояние.

BG4ST500R042– Река Рилска от вливането на реките Манастирска и Илийна до вливането на десния ѝ приток Шарковица. Екологично състояние „добро“. Екологична цел - запазване на доброто състояние.

BG4ST500R043 - Река Рилска от вливането на река Шарковица до вливането ѝ в река Струма. Екологичното състояние е добро. Екологичната цел е поддържане на доброто състояние.

6.2.1.2. Езера

BG4ST600L004 -планински езера - ЯЗ.КАРАГЬОЛ Повърхностните водни тела категория „езеро“ са групи от естествени

езера определени в много добро екологично състояние, поради тази причина заложената екологичната цел е поддържане на много доброто им състояние.

Съгласно Заповед №РД-970/28.07.2003г. на Министъра на околната среда и водите поречието на р. Струма е определено като водосбор от чувствителни зони, но за територията на община Рила няма определени такива. За населените места от 2000 до 10 000 е. ж. в тези зони /нечувствителни/ се изисква задължително биологично пречистване на отпадъчните води. За населени места под 2000 е. ж. с наличие на изградени канализационни колектори следва да се предвиди също подходящо пречистване на отпадъчните води. Тези задължения се прилагат при издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води чрез определяне на индивидуалните емисионни ограничения, на които трябва да отговарят пречистените отпадъчни води.

6.2.1.3. Водоснабдителна мрежа

Питейно-битовото водоснабдяване на населените места от Общината се осъществява главно от повърхностни водоизточници, посредством речни водохващания, изградени на реките, минаващи през територията на общината – р. Елешница; р. Каменица; р. Джамбевска; р. Горанина; р. Рилица и чрез водохващане от изтичалото на ВЕЦ "Каменица" и при ВЕЦ "Рила".

При част от водохващанията в миналото са използвани етернитови тръби, които при реконструкция на водните обекти следва да бъдат подменени поради доказаната им вредност за човешкото здраве и околната среда. Подходящо е мерките за подобряване на инфраструктурата в населените места да се съчетават и с подмяна на водопроводната мрежа поради амортизирането на тръбите и влошаване качествата на питейните води за потребителите.

Водоснабдяването на Община Рила се извършва от „Кюстендилска вода“ ЕООД, гр. Кюстендил. Дружеството има разгърната териториална структура, която покрива обслужващите общини чрез локалните си звена.

Основната причина за влошеното водоподаване на територията на общината е, че разпределителна водопроводна мрежа не отговаря на правилата и нормите в проектирането и строителството. Всички населени места на територията на Община Рила се нуждаят от реконструкция и рехабилитация на съществуващите водопроводи и съоръжения. Влошено е и качеството на питейната вода, което е резултат от честите аварии по вътрешната водопроводна мрежа.

6.2.1.4. Канализация

Канализационната мрежа на общината е в незадоволително състояние. От населените места в общината, само гр. Рила има частично изградена вътрешна канализационна мрежа, която не отговаря на строителните правила и норми, която е изградена в

годините по стопански начин.

Селата Пастра и Падала нямат изградена канализационна мрежа, а за с. Смочево понастоящем се работи по нейното изграждане.

Голяма част от отпадъчн

ите води на град Рила са включени в напоителен канал, минаващ по главната улица на града, посредством който се напояват земеделски земи, разположени под града, а останалата част от битово - фекалните води постъпват директно в р. Рилска. Това налага да се доизгради довеждащия канализационен колектор, който изцяло е изграден до землищна граница със с. Стоб. Изграждането на колектора ще има голямо значение за опазването на водните ресурси от замърсяване.

Жителите самостоятелно са изградили септични ями, които заустват отпадъчните фекални води в околните дерета, както и попивни ями. Повечето септични ями, изградени в имоти на жителите, а и при повечето от хотелите, са попивни, като чрез контакта с плитките подпочвени води също замърсяват водите на реката.

Това налага доизграждането в бъдеще на вътрешна канализационна мрежа за града, както и на предвидените ПСОВ за осигуряване на събиране, отвеждане и третиране на отпадните води, съгласно нормативните изисквания.

6.2.1.5. Други хидротехнически съоръжения и дейности свързани с използване на водите

На територията на община Рила има 23 бр. общински язовири, 5 бр. държавна собственост и 2 бр. комплексни язовири.

Река Рилска е основния воден обект на територията на община Рила. Тя е единствената по-голяма река на територията на Природен парк “Рилски манастир”. С размера на годишния си воден отток на единица площ. Природният парк е зона с най-висока водопроductивност в България и най-значимият източник на вода за Югозападна България и част от Тракийската низина. По тази причина още през 1949 г. са изградени 4 малки ВЕЦ в една каскада. В състава на каскада „Рила” влизат следните ВЕЦ:

- ВЕЦ “Калин” – на кота 2379 м, който е най-високо разположения изкуствен басейн у нас и на Балканския полуостров, с мощност 4 000 кВтч, изравнител с обем 39 000 куб.м;
- ВЕЦ ”Каменица” с мощност 3 200 кВтч, изравнител – 40 000 куб.м.;
- ВЕЦ “Пастра” с мощност 5 400 кВтч, изравнител – 44 300 куб.м.;
- ВЕЦ “Рила” с мощност 10 400 кВтч, изравнител – 63 000 куб.м.
- ВЕЦ „Рилец“ - една по-малка мощност, построена на общински водопровод м.

Студена чешма, землище Рилски манастир.

Язовирът, от който се захранват ВЕЦ “Пастра” и ВЕЦ “Рила” от каскада „Рила“ е “Калин”, с кота на преливника 2394 м.

На територията на община Рила има издавани, но нереализирани голям брой разрешителни за водовземане с цел хидроенергетика-МВЕЦ. Голямото струпване на такива съоръжения по водните обекти е сериозна заплаха за тяхното екологично състояние, затова в Закона за водите бяха въведени сериозни ограничения и забрани за изграждането им. В програмите от мерки в ПУРБ също има предвидени ограничения от презастрояването на речните русла с МВЕЦ.

6.2.2. Подземни води

Подземните води на територията на община Рила са описани в т. 2.3.2.

Химичното и количественото състояние на описаните подземни водни тела е добро. Наличната информация за подземните водни тела е подробно отразена в ПУРБ на ЗБР 2016-2021 г.

6.2.3. Риск от наводнения

Наводненията са природно явление, което не може да бъде предотвратено. Те са природни и техногенни. Основна причина за наводненията са разливанията на реките вследствие на продължителни и интензивни и/или краткотрайни интензивни валежи.

В Предварителна оценка на риска от наводнения на БДЗБР са посочени следните наводнения в близкото минало в община Рила:

Табл. 8:

Местоположение	река Рилска – гр. Рила, общ. Рила
Код на водното тяло	BG4ST500R043
Категория	минало наводнение
Типове наводнения	речно
Обхват	Поречие на река Струма
Вероятност за настъпване на събитието	не е определена
Тип и размер на неблагоприятните въздействия	Залети урегулирани поземлени имоти, находящи се в кв. 119 по плана на гр. Рила, с предназначение за ниско жилищно строителство
Друга важна информация	
Дата и продължителност на минали наводнения	04.12.2010.

Местоположение	река Рилска – гр. Рила, общ. Рила
Код на водното тяло	BG4ST500R043
Категория	минало наводнение
Типове наводнения	речно
Обхват	Поречие на река Струма
Вероятност за настъпване на събитието	не е определена
Тип и размер на неблагоприятните въздействия	Мост над р. Рилска - съоръжението обслужва улица с осови точки о.с. 297 и о.с. 298 (ул. "Септемврийска), както и мост над р. Рилска свързващ централна градска част с кв. "Спротива" в гр. Рила
Друга важна информация	
Дата и продължителност на минали наводнения	04.12.2010.

/Източник ОУП на община Рила/

Територията на община Рила не е определена като район със значителен потенциален риск от наводнение.

6.3. Почви

Почвената покривка на територията на община Рила е описана в т. 2.4. Анализът на наличните данни позволява следните констатации:

- **почви, замърсени с тежки метали** – в общината няма производствени обекти, които да предизвикат замърсяване на почвите с тежки метали. Вероятен източник на замърсяване на почвите с оловни аерозоли, контактни на главната пътна мрежа е транспортния трафик, на неговата интензивност не дава основание за такова предположение;

- **ерозирали почви** – това е единствения проблем, характеризиращ наличието на деградационни процеси на територията на общината; проявява се на височина около 1700м при условията на липсваща тревна покривка;

- **вкислени и засолени почви** - до този момент няма данни за това състояние на почвите в общината;

- **почви, замърсени с пестициди** – почвите в общината не са замърсени с пестициди, не са вкислени или засолени; на територията на общината няма складове за съхранение на излезли от употреба средства за растителна защита.

6.4. Биоразнообразие и защитени територии

Биоразнообразието и защитените територии в община Рила са описани в т. 2.7. и т. 2.8. Съгласно Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2020г. на РИОСВ-Благоевград, не са идентифицирани съществени проблеми, които има вероятност да повлияят негативно върху съществуващото биоразнообразие, както и върху целостта, структурата и функциите на защитените зони. Наблюдава се:

- нисък риск от настъпване на вероятност за значителни отрицателни въздействия, изразяващи се в загуба, увреждане и фрагментация на природни местообитания, предмет на опазване в защитените зони;

- нисък риск от настъпване на вероятност за значително унищожаване и/или увреждане на популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони;

- нисък риск от настъпване на вероятност за създаване на условия за предизвикване на промени в жизненоважни фактори, определящи функциите на местообитанията или екосистемите от значение за природните местообитания и видовете, предмет на опазване в защитените зони.

В Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2020г. на РИОСВ-Благоевград се отчита:

- запазване на условията за недопускане нарушаване на целостта, структурата и функциите на защитените зони; загуба, унищожаване и/или увреждане и фрагментация на природните местообитания и на

местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони;

- запазване на условията за недопускане на значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони;
- запазване на условията за незначителна степен на кумулативни въздействия от реализирането на ППП и ИП върху защитените зони;
- своевременно, пълно и коректно прилагане на действащите законови разпоредби;

7. Зелена система

Зелените площи в населените места на община Рила се разделят основно на две групи:

- Площите с широко обществено ползване включват паркове и градини публична общинска собственост. Парковете на територията на общината заемат: 52 дка – гр. Рила и с. Смочево. Зелените площи се поддържат от общината. За подобряване естетическия облик и увеличаване на зеления фон се подемат инициативи за озеленяване и залесяване на територията на община Рила.

- Площите за ограничено ползване включват дворовете на детски градини, на училищата, на жилищните кооперации, на здравните служби и др. Извън населените места има местности с изградени пейки, люлки и беседки, които се ползват от гражданите за отдих и почивка. Община Рила е осигурила своя принос за изграждане на съоръженията, но към настоящия момент не се е ангажирала с тяхната поддръжка.

За опазването и възстановяването на околната среда в община Рила ежегодно се извършва пролетно и есенно озеленяване на населените места с декоративна растителност.

В община Рила е приета Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Рила (приета с Решение №78 от 17.04.2008г.; изменена с Решение № 92 от 10.04.2012г. на Общински съвет), която има за цел поддържане на оптимални жизнени условия на декоративната растителност в общинските зелени площи. Наредбата ще следва да се актуализира след приемане на настоящата програма, както и с оглед настъпилите промени в нормативната уредба.

IV. Анализ по фактори на въздействие

1. Отпадъци

Управлението и третирането на отпадъците е сред основните приоритети на Община Рила в областта на опазване на околната среда. Като приложение към настоящата Програма е разработена Програмата за управление на отпадъците на територията на община РИЛА за периода 2021-2028г. Най-важните констатации и изводи от направения *анализ на отпадъците на община Рила* са следните:

- Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци;
- Във всички села са поставени съвременни съдове за събиране на битови отпадъци;
- Всички микросметища (нерегламентирани сметища) по населените места са закрити и рекултивирани и е забранено изхвърлянето на битови отпадъци на тях. Поради честото нарушаване на забраната, общината организира годишно сезонни почиствания. Мярката е необходима и за бъдещите години, докато се изгради култура в населението да не изхвърля отпадъци на забранени места;
- Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2019 г. за община Рила е 78 кг/ж/г. и е по-ниска от средната за населени места до 3 000 жители от 241,7 кг/ж/г. Нормата на натрупване е по-ниска от средната за областта и страната и е пряко следствие от намаляването на броя на населението на общината и намаляването на количеството на отпадъците.
- Направен е анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци, от който могат да се направят следните изводи: Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат фракциите – „ситна фракция” – 30, „хранителни“ – 15% и „пластмаса“ – 12 %. Рециклируемите отпадъци имат общо 34 % относителен дял, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. Процента на отпадъците от фракция „други“ е средно – 1 %, което показва, че в контейнерите за битова смет се изхвърлят минимално количество неопределими отпадъци, които не допринасят за „омърсяване и омокряне“ на пробите и не влияят съществено за да се идентифицира произхода на отпадъка. В град РИЛА е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Все още не всички граждани използват по предназначение цветните контейнери за хартия, стъкло и пластмаса. Това води до висок относителен дял на депонираните на регионалното депо рециклируеми отпадъци.
- В град Рила е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- Не е въведена система за разделно събиране на биоотпадъци;
- Въведена е система за разделно събиране, съхраняване и транспортиране с цел последващо рециклиране и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, образувано от домакинства, обществени административни учреждения, училища, търговски, промишлени, туристически и други обекти на територията ѝ;

- Частично изградена канализационна система за населението на община Рила и съответно ПСОВ в етап на реконструкция, което е предпоставка за замърсяване компонентите на околната среда (почви и води - подземни и повърхностни) на територията на общината.
- Физическите и юридическите лица от общината са задължени да осигурят транспортиране на произведените строителни отпадъци. На този етап строителните отпадъци, съдейки по морфологичния състав на ТБО, попадат в общия поток на ТБО.

В този раздел от анализа са представени основните изводи и препоръки, които са формулирани на основата на *анализа за инфраструктурата за отпадъци* на територията на община Рила:

- Община РИЛА е член на Сдружение „Регионално управление на отпадъците – Благоевград” /РСУО/. В сдружението участват още общините: Благоевград, Бобошево, Кочериново и Симитли. Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците.
- Изградено е и е в експлоатация регионално депо за неопасни отпадъци което обслужва общината и отговаря на нормативните изисквания, експлоатацията му се извършва съгласно издадено комплексно разрешително № 573-НО-ИО-А0/2019 г.;
- Използваното до 30.12.2017 г. депо находящо се в землището на гр. Рила, ПИ №:6267.450.2 и 6267.450.3 е преустановено и Общината е изготвила проект за закриване на депото. Проектът включва дейности по рекултивация на съществуващото общинско депо за неопасни отпадъци, което е разположено в землището на град РИЛА. Те имат за цел максимално да се ограничи неблагоприятното въздействие върху околната среда на натрупаните стари отпадъци и да се намали вредното им влияние върху почвата, водите и въздуха.
- Изградена е инсталация за сепариране на материали за рециклиране в депото към РСУО Благоевград, но на този етап не е въведена в експлоатация;
- Липсва съоръжение за компостиране на биоотпадъци;
- В общината няма реализиран и подготвян проект за осигуряване на домакинствата с домашни компостери. При бъдещо изграждане на съоръжение за открито компостиране на разделно събрани биоотпадъци се предвижда реализация единствено на проект за закупуване и изграждане на система за домашно компостиране с оглед специфичния аграрен икономически профил на общината и голямото количество на биоразградимите отпадъци;
- Липсва съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци;

- Общината е предоставила възможност за предаване на опасни отпадъци от населението чрез периодично провеждани кампании. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.
- Няма населено място в общината с население над 10 000 жители и с оглед хипотезата на чл.19, ал.3, т.10 от ЗУО не е необходимо да се осигурят площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци. Към настоящия момент общината не предвижда изграждане на такива;
- Общината е осигурена с транспортни средства и съдове; необходима е текуща поддръжка и периодична подмяна при повреди по тях;
- Разположението на съдовете по населени места е в съответствие с броя и нуждите на населението и не се налага промяна в разпределението им към момента;
- Не са налични съдове за домашно компостиране и при въвеждането на такава система е необходимо закупуването им;
- Не са налични съдове за съхранение на биоразградими и биоотпадъци и при въвеждането на такава система е необходимо закупуването им;

2. Шум

В община Рила не са създадени предпоставки за превишаване на пределно допустимите нива на шума, поради тази причина не е правен и анализ на звуковото налягане в отделните населени места.

Територията на общината е сравнително слабо засегната от антропогенна дейност, т.е. няма шумно работещи предприятия или интензивно движение на МПС по пътищата. По интензивно е движението по пътя гр. Рила - Рилски манастир, като движението на МПС по него е продиктувано единствено от изпълнение на ежедневните нужди на жителите в района или от туристическите пътувания към Рилски манастир. Това движение не е свързано с обслужването на някаква интензивна производствена или селскостопанска дейност. Животът и ежедневието в населените места и кметствата към община Рила са спокойни, което също предполага липса на шумово въздействие.

3. Радиационен контрол

В системата на МОСВ се извършват постоянни наблюдения за стойността на радиационния гама-фон чрез Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон по утвърдена мрежа от пунктове и периодичност. Автоматизираната система има за цел своевременно установяване на инцидентно повишаване на радиационния гама-фон на територията

на страната. Радиоактивността на земята се нарича «естествена», за разлика от създадената от човека «изкуствена» радиоактивност. Всички живи организми, включително и човекът са подложени на нейното влияние. Естествената радиоактивност има два компонента: земна и космическа. Земната компонента се дължи на естествените радиоактивни елементи главно от уран-радиевия и ториевия редове, както и на радионуклида калий-40. Тези елементи съществуват навсякъде в природата. Намират се в почвената покривка, в различните видове скали и речните наноси. Естествения радиационен гама-фон е конкретна физична характеристика на околната среда, характерна за всеки пункт, област и регион. Дозовото натоварване на населението от природни източници на радиоактивност във всеки отделен пункт на земната повърхност се дължи основно на: $\left\{ \begin{array}{l} \text{концентрацията на радон във въздуха} - 54\% \\ \text{космическото лъчение} - 16\% \\ \text{съдържанието на калий 40 в елементите на околната среда} - 13\% \end{array} \right\}$ други естествени източници на радиация – 17% В резултат от дейността на човека става допълнително обогатяване на елементите на околната среда с естествени и техногенни радионуклиди и тяхното пространствено преразпределение. Наблюденията през 2020 г. на територията на РИОСВ – Благоевград показват, че радиационния гама-фон е в границите на характерния естествен-гама фон за региона. Няма регистрирани превишения.

Пост за радиационно наблюдение и оповестяване /РНО/ е разположен на площадка зад сградата на Община Рила, гр. Рила, пл."Възраждане" № 1. На площадката за разполагане на поста е поставена табела с номера на поста и нивото на нормалния гама - фон. Стойности на естествения гама фон на територията на РБългария в границите от 0,06 до 0,6 mSv/h /микросиверт на час/. Измерванията на стойностите на радиационния фон се извършват от Дежурните по Общ СС три пъти в денонощието към: 05.00, 12.00 и 18.00 часа. Резултатите от измерванията се вписват в Дневник за отчитане измерванията на радиационния фон по образец. Не са отчитани отклонения.

VI. Управленски и финансови фактори

1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС

Дейностите по опазване на околната среда представляват комплекс от решения и действия, свързани с околната среда, както и различните форми на контрол. Община Рила извършва дейностите, свързани с околната среда – събиране, извозване на битови отпадъци, поддържане на депото, поддържане на зелените площи в населените места и кметства.

Отговорните лица по управлението на дейностите, свързани с околната среда са: Общинския съвет, Кмета на общината, Кметове на населени места и Кметски наместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските наместници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда;
- да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
- да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;

- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
 - да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
 - да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
 - да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.
- Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината.
- Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.
- Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:
- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
 - събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
 - почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
 - избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
 - разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
 - организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
 - организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
 - предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
 - определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
 - определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.
- Функциите на Общинския съвет са:
- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
 - да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;

- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;
- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на територията на общината.

Защитата от шума в околната среда е уредена, чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината е длъжен:

- да упражнява контрол по спазване на Закона;
- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;
- при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно Закона за водите, Кметът на общината е длъжен:

- да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно Закона за лечебните растения Кмета на общината:

- организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- издава разрешителни за бране на билки от земи общинска собственост.

Съгласно приетата с решение на Общински съвет структура на общинската администрация, отговорното звено за дейностите по опазване на околната среда и в частност по управление на отпадъците е **Отдел „Европейски програми, проекти и околна среда“**.

Служителите ангажирани с контрола, работата и проблемите свързани с опазването на околната среда на Община Рила са **...брой,** работещи в отдел **„Европейски програми, проекти и околна среда“**

.....

Отговорните служители организират и контролират дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, състоянието на депата, поддържането на зелените площи, изпълнението на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ и др. Те участват активно в разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари, специализирани курсове и обучения.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

Коментар [s2]: Точното наименование

2. Сътрудничество с други институции и организации

При осъществяване на дейностите, свързани с опазване на околната среда Общинска администрация работи съвместно с РИОСВ – Благоевград, БДЗБР – гр. Благоевград и РЗИ – гр. Благоевград. Извършват се периодични измервания и мониторинг на замърсяванията на компонентите на околната среда на територията на общината.

За решаване на проблемите по управление на отпадъците Община Рила работи в тясно сътрудничество с останалите общини, членове на РСУО - Благоевград: Благоевград, Бобошево, Кочериново и Симитли.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация трябва да си сътрудничи с всички фирми, бизнес организации и граждани на нейната територия.

3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС

Програмата за опазване на околната среда ще се реализира чрез средства от общинския бюджет и европейски оперативни програми за финансиране.

Средствата от общинския бюджет се събират от такса битови отпадъци и се разходват, съгласно ежегодно приемана План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Рила.

На таблица е представена финансова информация относно дейностите по опазване на околната среда на община Рила за периода 2016-2020 г.

Таблица Приходи от такса-битови отпадъци в община РИЛА(хил. лева)

Години	2016	2017	2018	2019
Общо приходи от такса битови отпадъци (лева), в т.ч. от:	208	201	Липсват данни	374
Физически лица	157	151	Липсват данни	269
Юридически лица	51	50	Липсват данни	105

Източник: Рила общинска администрация

През последните години приходите от такса „Битови отпадъци“ в Община РИЛА нарастват с 79,80 % от 208 хил. лева през 2016 г. на 374 хил. лева през 2019 г. Увеличението на приходите е преди всичко от таксите на физическите лица (269 хил. лева през 2019 г.).

Таблица „„: Разходи за управление на отпадъците

Години	2016	2017	2018	2019
Общо разходи за управление на отпадъците (лева)	219	237	Липсват данни	409
Общо разходи за възнаграждения, социални осигуровки и надбавки	149	156	Липсват данни	235
За събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата, или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им.	47	58	Липсват данни	69
За проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци, или други инсталации и съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци.	8	5	Липсват данни	71
За почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии за	15	18	Липсват данни	34

Години	2016	2017	2018	2019
обществено ползване.				

Източник: Община РИЛА

За управлението на отпадъците през 2019 г. са изразходвани 409 хил. лева, от които 69 хил. лева за събиране, транспортиране, депониране и обезвреждане на битовите отпадъци.

Таблица „...“ Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Рила за периода 2016-2020 г.

Коментар [s3]: Да се попълни

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Планирани приходи за околна среда					
Реализирани приходи за околна среда					
Планирани разходи					
Реализирани разходи за околна среда					
Общо реализирани разходи					
Относителен дял от всички реализирани разходи					

Анализът на данните показва, че през последните години приходите от такса „Битови отпадъци“ (ТБО) не покрива разходите за управление на дейностите по ОС и се налага Община РИЛА ежегодно да дофинансира тези дейности от други приходи.

Други източници на приходи за финансиране на дейностите по ОС

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на управление на дейностите по ОС.

Външно финансиране - Оперативни програми

Външното финансиране ще се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда 2021-2027г. (в проект към настоящия момент)”, ПУДООС, ПРСР, НДЕФ и други финансиращи организации.

От данните могат да бъдат направени следните изводи:

- Размерът на планираните приходи за разглеждания период остава по висок от размера на реализираните. Най-високи стойности на реализираните приходи са отчетени през 2013 г. (567 516 лв.) и 2014 г. (642 861 лв.). Реализираните приходи за 2014 г. са с 222 803 лв. (53%) повече спрямо реализираните през 2010 г.;
- Размерът на планираните разходи също остава по-висок спрямо този на извършените. Най-голям размер имат разходите за реализация на дейности, свързани с околната среда, извършени през 2011 г. (820 233 лв.) и 2013 г. (946 810 лв.). Извършените разходи за 2014 г. са с 222 532 (39,1%) повече спрямо тези от началото на периода (2010 г.);
- Относителният дял на разходите за околна среда от общата сума на реализираните в общината разходи има колебливи стойности, като увеличение се наблюдава за годините 2011 г., 2012 г. и 2013 г. Най-малък дял е отчетен през 2014 г. (4,56%), а най-голям през 2013 г. (6,54%).
- В допълнение, през периода 2016-2020 г. са констатирани „„„„, нарушения, свързани с околната среда, на обща стойност от „„„„„, лв. За констатираните нарушения са издадени наказателни постановления от кмета на община Рила.

Коментар [s4]: Актове, фишове, др. наказателни постановления от общината

4. Информирание на обществеността

Община Рила има функционираща система за информиране на населението за състоянието на околната среда. Информационното обслужване се състои в събиране и предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информиране обществеността за включването ѝ в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

Съгласно нормативните изисквания на чл.17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда.

Информирането на населението на община Рила за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от Общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост се осъществява чрез публичен уебсайт на информация на интернет страницата на общината. Извършва се уведомяване на населението за инвестиционни предложения и допускане изработването на проекти на подробни устройствени планове.

Информацията се предоставя чрез публикуване в областни вестници и в местни медии, помества се на електронната страница на Община Рила, провеждат се информационни кампании. Уведомленията за инвестиционни предложения, които постъпват в Общината се обявяват публично с обява в областен ежедневник, поставя се обява на таблото в сградата на Общината.

Много ефективни форми за изграждане на екологична култура и гражданска позиция в населението са редица проекти, свързани с опазване и възстановяване на околната среда, които община Рила разработва и/или участва под някаква форма. Стремелът е да бъдат

обхванати и ангажирани всички възрастови групи, като особено внимание се обръща на младите хора. Основната идея, която Общината влага в екологичните инициативи и проекти, е чрез прилагането им да се подобряват условията за труд и отдых на населението. Една от задачите за изпълнението на тази цел е добрата информираност на гражданите относно състоянието на околната среда и дейностите, които се извършват от Общинската администрация за нейното подобряване. Предоставяйки на гражданите възможността да се информират за състоянието на околната среда, те могат активно да участват в екологичната работа на администрацията и въз основа на информацията, която получават да изразява своето мнение и предложения.

VII. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е метод за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура;
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда;
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна;
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Анализът на силните страни на Община Рила, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в Община Рила са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата” могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Рила през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
➤ Биологично разнообразие и значителен дял на защитени територии и зони в екологичната мрежа НАТУРА 2000. ➤ Липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда. ➤ Добро качество на атмосферния въздух. ➤ Липса на източници на наднормен шум и йонизиращи лъчения. ➤ Липса на замърсяване на почвите. ➤ Благоприятни условия за развитие на биоземеделие и животновъдство. ➤ Изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места в общината и частично въведено разделно събиране на отпадъци. ➤ Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по опазване на околната среда.	➤ Загуби на питейна вода и влошаване на качеството ѝ в резултат от амортизацията на водопроводната мрежа. ➤ Частично изградена канализация и ПСОВ. ➤ Заустване на отпадни води в реки и дерета. ➤ Основен източник на енергия в общината са твърдите горива. ➤ Високо ниво на депониране на рециклируеми, строителни и биоразградими отпадъци. ➤ Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания в общината. ➤ Отрицателен баланс между приходите и разходите за опазване на околната среда и управление на отпадъците. ➤ Липса на собствени финансови средства за финансиране на големи екологични проекти. ➤ Ниска екологична култура на населението. ➤ Слабо развито био земеделие.

➤ Осигурен е „горещ“ телефон за сигнали на граждани.	
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
➤ Предпоставки за развитие на туризма. ➤ Адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите за редуциране на вредните емисии в атмосферата. ➤ Усвояване на горски ресурси и развитие на микропредприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби. ➤ Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство с висока добавена стойност. ➤ Изграждане на канализация и ПСОВ във всички населени места на общината. ➤ Използване на нови технологии за третиране и оползотворяване на отпадъците. ➤ Намаляване използването на конвенционални източници на енергия и замяната им с възобновяем. ➤ Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение. ➤ Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда.	➤ Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори. ➤ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми. ➤ Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне ➤ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и увеличаване използването на твърди горива. ➤ Незаконна сеч и браконьерство в горите. ➤ Риск от горски пожари и природни бедствия. ➤ Увеличаващи се разходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците. ➤ Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци“. ➤ Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища. ➤ Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на

➤ Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти. ➤ Използване на финансови инструменти на Р. България и ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.	околната среда. ➤ Интензивен пътнико-поток към Рилски манастир през почивните дни и празниците.
--	--

VIII. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качества на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното и постижимо състояние в екологичен аспект на община Рила за периода 2021-2028 г. е следната:

Община Рила – община с развит туризъм, икономика и селско стопанство, но със съхранено качество на околната среда, осигуряваща здравословен начин на живот и условия за отдих и развлечения на своите жители и гости.

IX. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Рила в областта на околната среда, са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население.

При определянето на целите бяха взети в предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми /слаби страни/, които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите пред община Рила в областта на околната среда.

1. Генерална стратегическа цел на програмата:

Въз основа на избраната визия, главната стратегическа цел на програмата е следната:

„Подобряване качеството на живот на населението в община Рила, чрез осигуряване на зелена и благоприятна околна среда, обновяване на инфраструктурите и благоустрояване на населените места“.

2. Специфични цели:

Стратегическата цел на Община Рила в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Рила. Доизграждане на канализационната мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия

Корекция на речни корита, прочистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2028 г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Рила.

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по ЗЗТ и Натура 2000

Устройване и социализиране на защитените зони по ЗЗТ и Натура 2000 като част от туристическия потенциал на общината.

Специфична цел №4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мярка 4.1: Развитие и оптимизиране на системите за мониторинг и подобряване качеството на атмосферния въздух

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Специфична цел №5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.

Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел №6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация – Рила.

Мярка 6.2: Подобряване на информационната безопасност и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Общината представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината.

X. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на община Рила за периода 2021-2028 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 1.1: Обеспечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	1.1.1. Технически дейности за реконструкция и доизграждане на водопроводна и канализационна инфраструктура в гр. Рила, община Рила и изграждането на ПСОВ в гр. Рила.		Община	2021 – 2028	МОСВ, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет, фонд ФЛАГ и др.
	1.1.2. Изграждане на ПСОВ и канализация за отпадни води, и дъждовна канализация в с. Смочево, Община Рила.	4831,1	Община	2021 – 2028	МОСВ, ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.3. Изграждане на битова и дъждовна канализация и ПСОВ за селата Пастра и Падала		Община В и К АД – Ловеч	2021 – 2028	МОСВ, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.6. Реконструкция на ВиК мрежата в селата, незасегнати от модернизация на ВиК инфраструктурата до 2020 г.		Община	2021 – 2028	МОСВ, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и

					др.
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.1.					
Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	1.2.1. Почистване, брегоукрепване и корекция на речни корита в община Рила	500	Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.2. Разработване / актуализация на План за действие при природни бедствия и аварии	3	Община	2021 – 2028	Общински бюджет и др.
	1.2.3. Залесяване/създаване на нови горски насаждения, включително за ограничаване на ерозията	10	Община, ДГС, частни собственици на гори	2021 – 2028	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, Частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.2.					
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1:					

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	1	Община и медии	2021 – 2028	Общински бюджет и др.
	2.1.2. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамилното компостиране	1	Община и медии	2021 – 2028	Общински бюджет и др.
	2.1.3. Съставяне на регистър на всички производствени фирми на територията на общината и създаване на база данни за отделяните производствени отпадъци от тях	2	Община и предприятия	2021 – 2028	Общински, бюджет и др. източници
	2.1.4. Пилотно въвеждане на намален размер на такса „Битови отпадъци“ за домакинствата, които прилагат домашно компостиране	-	Община Общински съвет	2021 – 2028	-
	2.1.5. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2023 г.	5	Община	2022 - 2023	Общински бюджет, ДБ и др.
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.1.					
Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана	2.2.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	10	Община, Организация по оползотворяване на отпадъци	2021-2028	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки,

Коментар [s5]: Тук бюджета е абсолютно примерен. Трябва да има корелация след приемане на бюджета на Програмата за управление на отпадъците!

Коментар [s6]: Може да отпадне

за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.					Общински бюджет и др.
	2.2.2. Развитие на системата за събиране на масово разпространени опасни отпадъци от домакинствата /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла електрически и електронни уреди и др./	5	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.3. Подготовка и реализация на проект за изграждане на общинска открита инсталация за компостиране с аеробно разграждане на зелените и биоразградими отпадъци	300	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.4. Ежегодна експлоатация и поддръжка на общинска открита инсталация за компостиране	200	Община	2025-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.5. Закупуване на компостери за домашно компостиране и реализиране на пилотни проекти по населени места с увеличаване броя на обхванатите домакинства	5	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС, ПУДООС и др.
	2.2.6. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	10	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО
	2.2.7. Подготовка и реализация на проект за изграждане на общинска площадка за третиране на	200	Община	2021-2027	Общински бюджет Отчисления по

Коментар [s7]: Да отпадне?

Коментар [s8]: Да отпадне?

Коментар [s9]: Или обособяване / изграждане на площадка

	строителни отпадъци				чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.8. Ежегодна експлоатация и поддръжка на общинска площадка за третиране на строителни отпадъци	60	Община	2025-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.9. Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.	20	Общинска администрация и Държавни администрации	2021-2027	Общински бюджет, ПУДОС, и други
	2.2.10. Изграждане на система за разделно събиране на употребяван текстил(дрехи) и обувки с цел намаляване на обема на тесктила, попадащ в общия обем на отпадъците, чрез поставяне на контейнери за събиране на употребяване дрехи.	0	Общинска администрация, Частни инвеститори	2021-2028	Частни инвеститори
	2.2.11. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	5	Община	2021-2028	Общински бюджет и други
	ОБЩО ЗА МЯРКА 2.2.				
Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и	2.3.1. Участие в регионалната система за управление на отпадъците - регион Благоевград	-	РСУО	2021-2027	РСУО „Благоевград“, МОСВ

Коментар [s10]: ???

Коментар [s11]: ???

транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците	2.3.2. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	10	Община	2021-2023	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ
	2.3.3. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	50	Община	2021-2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.3.					
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	10	Община	2021-2028	Общински бюджет
	2.4.2. Обучения на служители по теми за управление на отпадъците	2	Община, МОСВ	2021-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет и др.
	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	2	Община	2021-2028	Общински бюджет и др. източници
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците	-	Община	Постоянен веднъж годишно до 31 март	-
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.4.					

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	-	Община	2021-2028	-
	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3	Община	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.4. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	3	Община, училища и детски градини	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	10	Община, кметства, училища и детски градини	2021-2027	ПУДООС
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.5.					

ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2:				
---------------------------	-------	--	--	--

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка.3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Рила	3.1.1. Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината	20	Община	2021 – 2028	Общински бюджет и други
	3.1.2. Подобряване икономическата стойност на горите, увеличаване на зелените системи и залесителни мероприятия	100	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, Общински бюджет и други
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.1.		120			
Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по ЗЗТ и Натура 2000.	3.2.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата на защитените територии по ЗЗТ и Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати	1000	Община РИОСВ, ДГС	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други
	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	100	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по	25	Община , ДГС	2021 – 2028	ДБ, Общинския бюджет и други

Коментар [s12]: Сумата е голяма, но е съобразена с НП Рила и другите ЗТ

Коментар [s13]: Сумата е голяма, но е съобразена с НП Рила и другите ЗТ

	горскостопанските планове за горските територии				финансиращи програми
	3.2.4. Развитие на предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби.	50	Частен сектор	2021 – 2028	СПРЗСР и частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.2.					
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3:					

Специфична цел №4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства	4.1.1. Оказване на административно съдействие на местните предприятия, при разработване на проекти за технологично обновяване и внедряване на щадящи околната среда производства	100	Община и предприятия	2021 – 2028	Частни инвестиции, Общински бюджет и др.
	4.1.2. Реализиране на проекти за енергийна ефективност в общински сгради	100	Община	2021 – 2028	Републикански бюджет, Общински бюджет, Европейски фондове
	4.1.4. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	4.1.5. Подпомагане и съдействие за внедряване на алтернативни горива и алтернативни енергоизточници, в съответствие с дългосрочните цели на Зелена сделка на ЕС.	-	Община	2021 - 2028	Частни инвестиции, Публични частни партньорста.
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.1.					
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4:					

Специфична цел №5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване	5.1.1. Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих.	500	Община	2021 – 2028	Общински бюджет, СПРЗСР, ПУДООС и други
	5.1.2. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	5.1.3. Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета и изгаряне на битови отпадъци	-	Община	2021 – 2028	-
	5.1.4. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и поддържане	10	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.2.		...			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5:		...			

Коментар [s14]: Да отпадне???

Специфична цел №6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2		3	4	5
Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация -РИЛА	6.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	5	Община	2021 – 2028 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
	6.1.2. Създаване на общинска информационна система за мониторинг и управление на околната среда и регистър на зелени площи	10	Община	2021 – 2028 г.	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 6.1.		15			
Мярка 6.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	6.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда	-	Община	2021 – 2028 г.	-
	6.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	2	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2028 г.	ПУДООС, Общински бюджет
	6.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	-	Община	2021 - 2028 г.	-
	6.2.4. Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината	-	Община, Училища, Детски градини	2021 - 2028 г.	-

ОБЩО ЗА МЯРКА 6.2.				
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 6:				
ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РИЛА 2021-2027	...			

XI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Спазването на екологичното законодателство и прилагането на политиката на Община Рила, дефинирана в настоящата Програма за опазване на околната среда /ПООС/ за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице. Реализацията на Програмата може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна система, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности в ПООС.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи.

Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Публична инвестиционната програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г.

(СПРЗСР);

- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към

Рамковата конвенция по изменение на климата;

- Споразуменията за двустранно сътрудничество;

- Международни организации, финансови институции и др.

XII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на ПООС 2021-2028 г. е РИОСВ - БЛАГОЕВГРАД. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществяваните мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Протокол за предаване на въпросниците; Протокол за приемане на попълнените въпросници; Анкетни карти; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Матрични карти за оценка на индикаторите; Мониторингови доклади.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Рила има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Рила е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

XIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021–2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018–2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020–2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018–2030 г.
- Национална програма за развитие: България 2030Г.
- Национална стратегия за регионално развитие 2012–2022 г.
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
- Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда
- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;

- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;
- Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;
- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;
- Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.
- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035.
- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004.
- Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042.
- Директива 2008/50/ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.
- Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации.
- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063.
- Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017.
- Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032.
- Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС.

- Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013.
- Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за преобядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО.
- Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини.
- Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.
- Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.
- Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане:31976L0160.
- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083.
- Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692.
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015.
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676.
- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им
- Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.
- Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692.
- Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043.
- Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409
- Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини.
- Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082.
- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105.
- Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014.
- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049.
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.

- Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.
- Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птици (Рамсарска), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.
- Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.
- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.
- Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за водите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения
- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати
- Закон за устройство на територията
- Закон за местните данъци и такси
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане
- Наредба №7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, с посл. изм. и доп. ДВ бр.79 от 8 октомври 2019 г.;
- Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г., в сила от 24.03.2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, с посл. изм. и доп. ДВ бр.102 от 23 Декември 2016 г.;
- Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, с посл. изм. и доп. ДВ бр.30 / 09.12.2011 г.;

- Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторинг на водите, с посл. изм. и доп. ДВ бр.20 от 15 март 2016 г.;
- Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, с посл. изм. и доп. ДВ бр.24 от 23 март 2004 г.;
- Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, с посл. изм. и доп. ДВ бр.6 от 16 януари 2018 г.;
- Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.48 от 27 юни 2015 г.;
- Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.15 от 21 февруари 2012 г.;
- Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.
- Наредба №26 (посл. изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002 г.) за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба №2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- Наредба №4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;

- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;
- Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;
- Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;
- Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвительните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г.;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии с посл. изм. ДВ бр.55 от 7 юли 2017 г.;
- Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;
- Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, с посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 29 Март 2019 г.;
- Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България, изм. ДВ бр.40 от 16 Май 2006 г.;
- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;

- Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, изм. ДВ. бр.8 от 22 Януари 2002 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.
- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.
- Наредба за условията и реда за изхвърлянето; събирането, включително разделното; транспортирането; претоварването; оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци; опасни отпадъци; масово разпространени отпадъци на територията на Община Рила;
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Рила;
- Наредба за определянето размера на местните такси на територията на Община Рила;
- Наредба за обществения ред на територията на община Рила;
- Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи от четвърта до шеста категория или части от тях на територията на община Рила.

XIV. ДРУГИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

- Общинска програма за опазване на околната среда на община Рила за периода 2014-2020 г.;
- ОУП на община Рила;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Рила.
- Информация, предоставена от дирекциите и отделите на общинска администрация и НСИ;
- Интернет сайтове и портали: Официален сайт на Община Рила, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.

XV. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Програма за управление на отпадъците на община Рила за периода 2021-2028 г.